

Effortveit

BERETNING

OM

TREDIE NORDISKE DØVEKONGRESS

TRONDHJEM 27.—31. JULI 1924

VED

DØVELÆRER JOHS. BERGE
KONGRESSENS PRESIDENT

AKTIETRYKKERIET I TRONDHJEM

1925

TREDIE NORDISKE
DØVEKONGRESS

BERETNING

OM

TREDIE NORDISKE DØVEKONGRESS

TRONDHJEM 27.—31. JULI 1924

VED

DØVELÆRER JOHS. BERGE
KONGRESSENS PRESIDENT

Beretningen for 3die nordiske døvekongress fremlegges herved. Forhandlingene er sammenarbeidet av de referater som blev optatt av referenter og protokolsekretærer.

Innledningsforedragene er gjengitt efter de foreliggende manuskripter, og resolutioner efter de vedtagne skriftlige forslag.

Korrekturlesningen er for det svenske sprogs vedkommende besørget ved døvstumselskapets styrelse og for det danske sprogs vedk. av d'hr. Viggo Chr. Hansen og G. Rasmussen.

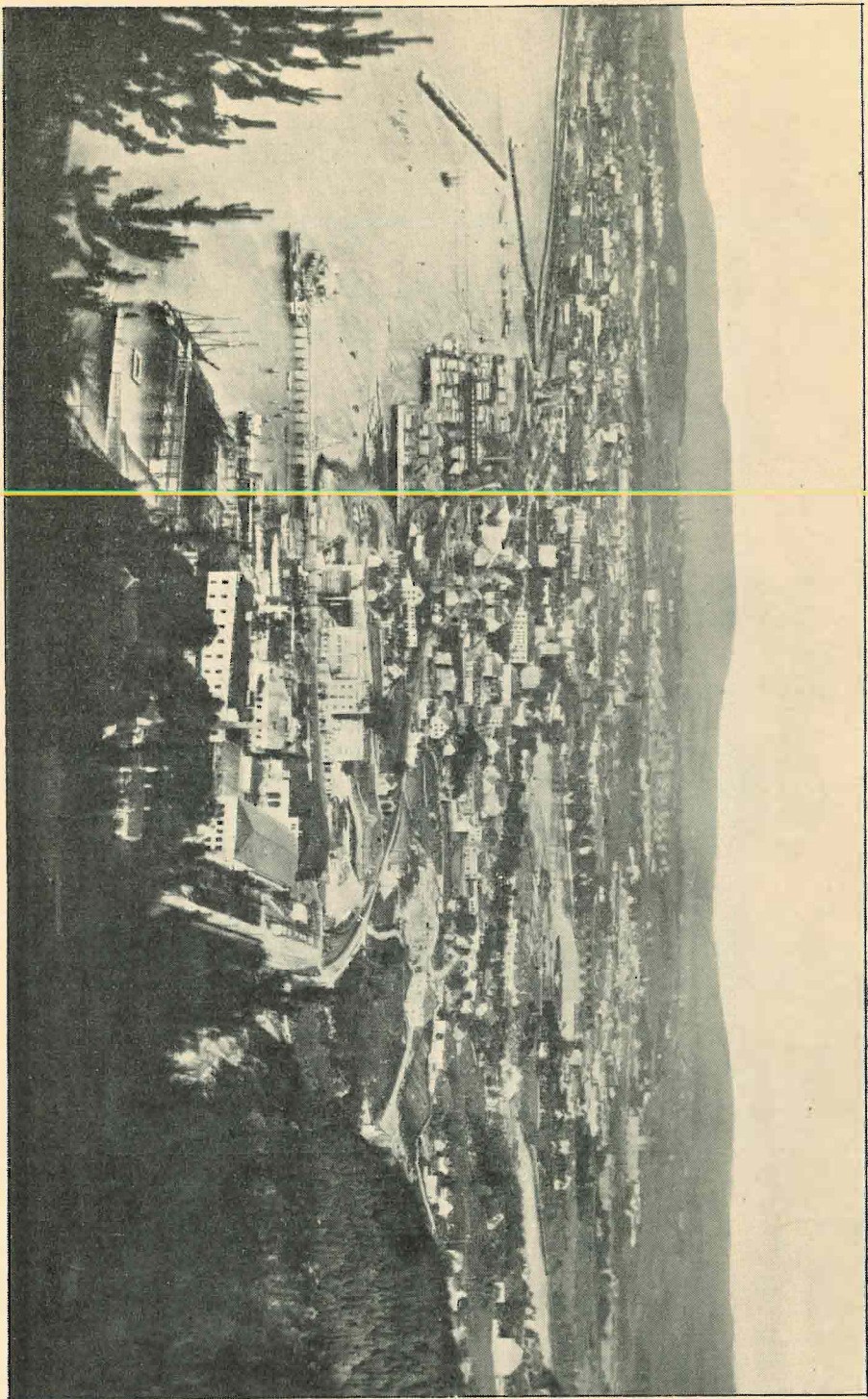
For den hjelp som herved er ydet takkes hjerteligst.

JOHS. BERGE

KONGRESSENS PRESIDENT

JOHS. BERGE

TRONDHJEM

Ved 2nen nordiske døvekongress i Stockholm 1912 besluttet at næste kongress skulde avholdes i Finland 1917 eller 1918.

Av årsaker som vi alle kjenner kunde denne beslutning ikke etterkommes, og forholdene artet sig forøvrig slik at der i Finland hevet sig røster for at 3die kongress kanskje helst kunde holdes i Norge, som stod for tur etter Finland, og at finnene så kunde motta den 4de kongress.

Ved Norske døves landsforbunds møte i Bergen i juli 1920 forelå herom en skrivelse fra den blandt Nordens døve velkjente Henning Dahl, som fremholdt at Norge burde tilby sig å arrangere 3die nordiske døvekongress.

Såvel forbundsstyret som landsmøtet behandlet saken meget inngående og kom til det resultat at Norges døve burde påta sig dette oppdrag. Følgende forslag blev derfor enstemmig vedtatt:

«Landsforbundet innbyr 3die nordiske døvekongress til avholdelse i Norge tidligst 1923. Så kan det senere bestemmes hvor i Norge den skal holdes».

Som følge av denne beslutning henvendte formannen i landsforbundet sig til Finnlands døvstumforbund og meddelte dette den fattede beslutning, som gav uttrykk for de norske døves beredvilighet til å motta kongressen, hvis finnene av en eller annen grunn fant tidspunktet mindre gunstig for sig.

Det finske forbund svarte, at det helt og holdent avstod til Norge å arrangere denne kongress, som de nærmeste i tur.

Det blev nu et meget aktuelt spørsmål for Norges døve å fastsette stedet for kongressen.

Allerede tidlig på høsten 1920 innløp der til landsforbundet fra «Døvstumforeningen i Trondhjem» tilbud om å påta sig arrangementet, og noget senere innløp lignende tilbud fra De døves forening i Oslo.

Landsforbundet forela saken til avgjørelse ved avstemning innen foreningene i 1921. Med betydelig flertall blev det vedtatt å henlegge kongressen til Trondhjem.

Der blev imidlertid reist forskjellige innvendinger mot denne avgjørelse, og først i 1923 opnåddes enighet om at avstemningen skulde stå ved makt.

Blandt Norges døve idrettsmenn var det et levende ønske om å innby til et nordisk idrettsstevne for døve i forbindelse med kongressen, og da stedet for denne endelig var vedtatt, falt det av sig selv at idrettsstevnet henlagdes til samme by.

I 1920 og 1921 var der en sterk opinion for at kongressen og idrettsstevnet skulde søkes avholdt i 1923. Landsforbundets formann tok derfor med iver fatt på arbeidet for å skaffe de midler som trengtes. Med de nedadgående tider og den stedse ugunstigere økonomiske situasjon både for stat og kommune viste dette sig å være et noget vanskelig arbeide.

Imidlertid bevilget Trondhjems kommune meget generøst i februar 1923 et bidrag stort kr. 5000.00, og i 1924 bevilget Norges storting likeledes et bidrag av kr. 5000.00. (Herav skulde kr. 1500.00 anvendes til reise- og oppholdsbidrag for norske deltagere, i overensstemmelse med forbundets andragende). Landsforbundets foreninger ydet dessuten ca. kr. 2000.00. Hermed var den økonomiske side av saken ordnet på en tilfredsstillende måte.

Et spørsmål som det fra først av var meget divergerende meninger om, var om kongressen skulde holdes i juli eller august måned. Foreningen i Trondhjem vilde gjerne at de tilreisende fra sydlige egne skulde få se Trøndelagen ved høisommers tide, med de helt lyse netter, og midnattssolens rødgyllne glans over himlen i nord. Den foreslog derfor åpningsdagen satt til 1ste søndag i juli måned. Dette vakte motstand fra flere hold, idet de døve arbeideres ferier falt inn i slutten av juli og begynnelsen av august, hvorfor det blev krevet at stevnene i Trondhjem skulde henlegges til denne tid. Hertil kom hensynet til idrettsmennene, som behøvet tiden utover juli til trening. En langvarig arbeidsstans utover våren bidrog også sitt til å øke kravet om utsettelse til månedsskiftet juli—august. Tilslutt enedes man om dagene 27.—31. juli som den høveligste tid.

Men den nevnte arbeidsstans hadde foruten mange andre uheldige følger også den, at minst et par hundrede norske døve, som ellers hadde vært sikre deltagere, ikke kunde komme og delta i møtene.

De døves forening og De døves idrettslag i Trondhjem, som hadde påtatt sig det likeså ærefulle som vanskelige hverv å arrangere kongressen og idrettsstevnet, besluttet i oktober måned 1923 å nedsette en hovedkomite, med 5 medlemmer fra døveforeningen og 3 medlemmer fra idrettslaget, til å planlegge og iverksette de nødvendige forberedelser.

HOVEDKOMITEENS MEDLEMMER

FRK. E. BRINCHMANN
kasserer

JOHS. BERGE
formann

FRK. JENNY GRIFF
sekretær

LUNDE-JOHANSEN
viceformann

OLE ANDERSEN

ALB. SVENDSEN

FRU ANNA KARLSEN

EDV. STØRDAHL

CARL CARLSEN

HELMER MOE

Den bestod av følgende valgt av foreningen:

hr. døvelærer Johs. Berge, formann,
frk. døvelærerinne E. Brinchmann, kasserer,
frk. døvelærerinne Jenny Griff, sekretær,
fru Anna Karlsen,
hr. skredder O. Andersen.

Fra idrettslaget valgtes:

hr. gjørtler Lunde-Johansen, viseformann,
hr. ciselør Helmer Mo,
hr. smed Albert Svendsen.

Dessuten valgtes som suppleanter av foreningen:

hr. skredder Carl Carlsen,
hr. skomaker Edv. Størdahl.

Arbeidet innen komiteen deltes således at de av foreningen valgte medlemmer skulde forberede kongressen og de av idrettslaget valgte medlemmer skulde forberede idrettsstevnet.

I sitt første møte behandlet hovedkomiteen bl. a. spørsmålet om en utstilling av døves arbeider i forbindelse med kongressen. Man var opmerksom på at en sådan utstilling kunde ha stor betydning og være av megen interesse her, likesåvel som i Kjøbenhavn 1907. Man blev dog tilslutt stående ved at man burde avstå fra å arrangere en sådan utstilling.

Såsnart hovedkomiteen var valgt vedtok den offisiell innbydelse til kongressen og offentliggjorde denne i landsforbundets offisielle organ «Tegn og Tale». Den blev dessuten trykt i 200 særtrykk, hvorav 50 eksemplarer sendtes til hvert av nabolandene Finnland, Sverige og Danmark, og 50 eksemplarer sendtes til utdeling forskjellige steder i Norge. Den hadde følgende ordlyd:

Innbydelse til 3die nordiske døvekongress og Internasjonalt idrettstevne for døve.

Ved den 2nen kongress i Stockholm i 1912 blev det besluttet at 3die nordiske døvekongress skulde avholdes i 1917 eller 1918.

På grunn av verdenskrigen kunde denne beslutning ikke etterkommes, og forskjellige eftervirkninger av den store kamp har bevirket at det først nu blir mulig å få kongressen avholdt i Norge, og Norske døves landsforbund har besluttet å henlegge den til Trondhjem.

Samtidig vil idrettsorganisasjonene for døve i Danmark, Finnland, Sverige og Norge — der er sammensluttet i «Nordiske Døves Idretts-Forbund» — arrangere et internasjonalt idrettsstevne for døve.

Døvstumforeningen og Døves idrettslag i Trondhjem, til hvem arrangementene er overdraget, har nedsatt en hovedkomite, som skal forberede kongressen og idrettsstevnet.

Undertegnede tillater sig i henhold hertil å innbyde døve, døveskolens personale og alle andre interesserte i Finnland, Danmark, Sverige og Norge til deltagelse i 3die nordiske døvekongress og det internasjonale idrettsstevne for døve, som avholdes i Trondhjem 27.—31. juli 1924.

Foredrags- og diskusjonsemner anmeldes i de respektive lande til de lokalkomiteer som er eller blir nedsatt i anledning kongressen. Disse lokalkomiteer oversender de således anmeldte emner til formannen i den norske hovedkomite, hr. døvelærer Johs. Berge, adr. Båhus gt. 2 b, innen 1. juni 1924.

Som forhandlingsemner til kongressen kan anmeldes spørsmål vedrørende døves undervisning og oppdragelse, livsforhold og virke etc., samt om veier og midler til høiere intellektuell utvikling og større faglig utdanning for det praktiske erhvervslivs forskjellige områder.

Deltagere i kongressen vil behage å melde sig til de respektive landes lokalkomiteer, som videresender innmeldelsene til kongressens kasserer, frk. Elisabeth Brinchmann, adr. Lilletorvet 4, Trondhjem, innen 1. juni 1924. Avgiften for hver deltager er fastsatt til kr. 10.00 — ti kroner — i norske penger.

For Norges vedkommende vil foredrags- og diskusjonsemner bli å sende direkte til hovedkomiteens formann, og innmeldelser som deltagere til kongressens kasserer, vedlagt avgiften kr. 10.00.

Angående det internasjonale idrettsstevne, som avholdes i forbindelse med kongressen, vil idrettslaget i Trondhjem i februar 1924 utsende nærmere og fullstendig meddelelse til idrettsorganisasjonene i Finnland, Sverige, Danmark og Norge. Foreløbige henvendelser kan sendes til idrettslagets sekretær, hr. ciselør Helmer Moe, adr. Blusevoldsbakken nr. 4, Trondhjem.

Der vil bli søkt om fraktmoderasjon på jernbane og dampskib i Norge. De andre landes lokalkomiteer anmodes om å søke om fraktmoderasjon innen sitt land, og spesielt henstilles at den svenske komite utvirker at moderasjonen også kommer til å gjelde for danske og finske kongressdeltageres gjennemreise i Sverige.

Et fullstendig program vil bli utarbeidet og tilstillet deltagerne som melder sig før den 1. juni 1924.

De som ønsker det, skal man bistå med å skaffe billig logis.

Vi gjør opmerksom på det ønskelige i at såvel deltagelse i kongressen som anmeldelse av forhandlingsemner i Sverige, Danmark og Finnland skjer til de respektive lokalkomiteer så tidlig at disse i god tid før den 1. juni kan videresende samme til den norske hovedkomite.

Trondhjem i oktober 1923.

Døvelærer Johs. Berge,

Hovedkomiteens formann, formann i Norske døves landsforbund, formann i Døvstumforeningen i Trondhjem og formann i Norges døvelærereforening.

Lunde-Johansen,

viseformann i hovedkomiteen, formann i De døves idrettslag, Trondhjem, viseformann i Døvstumforeningen i Trondhjem.

Alb. Svendsen,

medlem av hovedkomiteen, viseformann i De døves idrettslag, medlem av bestyrelsen for Døvstumforeningen i Trondhjem.

Fru Anna Karlsen,

medlem av hovedkomiteen, formann i Døvstumforeningens kvinneforening.

C. Løcke,

bestyrer av Den offentlige skole for døve i Trondhjem.

Ole Anderssen,

medlem av hovedkomiteen, sekretær i De døves sykekasse i Trondhjem.

Jenny Griff,

lærerinne ved Den off. skole for døve, sekretær i hovedkomiteen, medlem av bestyrelsen for Døvstumforeningen i Trondhjem.

Elisabeth Brinchmann,

lærerinne ved Den off. skole for døve, kasserer i hovedkomiteen, kasserer i Døvstumforeningen, Trondhjem.

Helmer Moe,

medlem av hovedkomiteen, sekretær i De døves idrettslag.

Olaf Rustad,

prest for døve i Nord-Norge.

A. Rendedal,

formann i Bergens forening, representant i landsforbundets styre.

P. Pedersen,

representant fra Harstad forening i landsforbundets styre.

H. P. Svendsen,

formann i Tromsø forening, sekretær i landsforbundets styre.

Konrad Isaksen,
formann i Harstad forening.

Mikal Svendsen,
representant fra Vesterålens forening i landsforbundets styre.

Ragnar Ziener,
formann i Oslo forening.

Toralf Strømme,
representant fra Kristiansands forening i landsforbundets styre.

Elisæus Våden,
formann i Innherreds forening, representant i landsforbundets styre.

Sogneprest Joh. Sæther,
formann i Vesterålens forening.

Samson Hauge,
formann i Stavanger forening og kasserer i landsforbundets styre.

Petter Rasmussen, Bodo,
formann i Saltens forening.

Ulrich Riedl, Bodo,
representant fra Saltens forening i landsforbundets styre.

Herman Jansen,
representant fra Oslo forening i landsforbundets styre.

Martin Hansen,
formann i Kristiansands forening.

Fru sogneprest Skjeseth,
formann i Lofotens forening og representant i landsforbundets styre.

Domkirken blev på andragende stillet til disposisjon til åpningsgudstjenesten søndag 27. juli kl. 5 em.

Hovedkomiteen fikk på andragende innrømmet følgende moderasjon:

Med Norges statsbaner: 50 pct. fraktmoderasjon for alle døve deltagere.

Med Vesterålens dampskibsselskap: Fri reise på 3die plass og 50 pct. på 2nen og 1ste plass.

Med Saltens dampskibsselskap: 50 pct. på alle klasser.

Med More fylkes ruteselskap: 50 pct. på alle klasser.

Med Fosen aktie dampskibsselskap: Døve fri reise på 2nen plass.
Hørende 50 pct.

Med Namsos dampskibsselskap: Døve fri reise. Andre deltagere
50 pct.

Andragender til Det kongelige kirke- og undervisningsdepartement om innkvartering av menn på Dalen blindeskole og kvinner i døveskolens internat blev innvilget; likeså andragende til Trondhjems skolestyre om innkvartering av menn i Ila skoles gymnastikksal.

Til kongressens forhandlingsmøter leiedes Filmteatrets store og prektige lokale.

Fra nabolandene innløp efterhvert meddelelser om at lokalkomiteene var i virksomhet.

Den *finske* lokalkomite bestod av:

hr. redaktør John Sundberg, formann og svensk korrespondent,
hr. pastor Huugo Nyberg, sekretær og finsk korrespondent,
hr. typograf Eino Karilas,
hr. pastor K. A. Nyman og
hr. døvelærer K. J. Palomå.

Den *danske* lokalkomite bestod av Døvstummerrådet med hr. Viggo Chr. Hansen som formann og hr. G. Rasmussen som sekretær, med tiltræde av hr. pastor, døvelærer Baastrup fra lærerforeningen.

Den *svenske* lokalkomite bestod av Svenska Dövstumförbundets bestyrelse med hr. C. Dan. Andersson som formann.

Hovedkomiteen opnævnte følgende komiteer:

Innkvarteringskomite:

hr. skredder Carl Carlsen,
hr. skomaker Anton Tårstad,
hr. skomaker Edv. Størdahl,
frk. Sigrid Rånes og
frk. Aslaug Botten.

Som suppleanter for disse:

fru Alice Tollnes og
fru Anna Karlsen.

Senere tiltrådte også fru Odine Walde.

Programkomite:

hr. skolebestyrer Chr. Locke,
hr. døvelærer Johs. Berge.

Festkomite:

hr. skolebestyrer Chr. Locke,
frk. døvelærerinne Jenny Griff,
frk. Elisabeth Herlofsen og
hr. skredder Ole Andersen.

Arrangementskomite:

hr. skredder Ole Berg,
hr. skreddermester Edv. Walde,
hr. domkirkearbeider Thore Skjørestad.

Finanskomite:

hr. døvelærer Johs. Berge,
frk. døvelærerinne Elisabeth Brinchmann,
hr. domkirkearbeider Thore Skjørestad.

Mottagelseskomite:

fru Anna Karlsen,
hr. skredder Helge Forseth,
hr. baker Aksel Bostad,
hr. skredder Johs. Fuglestad,
hr. slakter Hilmar Hansen,
frk. Jette Karlsen,
hr. baker Birger Bostad,
samt eventuelt en eller to personer fra Frelsesarmeen.

Innmeldelsesfristen for deltagere og forslag til forhandlingsemner var fra først av satt til 1. juni. Av forskjellige grunner blev fristen senere forlenget til 20. juni.

Der opsattes følgende

Program:

Søndag 27. juni:

Kl. 5 em.: Gudstjeneste i Domkirken.
Kl. 8 em.: Mottagelsesfest i Haandverk- og Industriforeningen.

Mandag 28. juni:

- Kl. 10—12 fm.: Åpningsmøte i Filmteatret.
Valg av kongressens tillitsmenn.
Hilsningstaler av repr. fra de forskjellige land.
- Kl. 1—3 em.: Forhandlingsmøte.
Utflukt.

Tirsdag 29. juli:

- Kl. 10—12 og 1—3: Forhandlingsmøter.
- Kl. 8 em.: Idrettsstevne på Skøitebanen.

Onsdag 30. juli:

- Kl. 10—12 og 1—3: Forhandlingsmøter.
- Kl. 8 em.: Idrettsstevne på Skøitebanen.

Torsdag 31. juli:

- Kl. 10—12 og 1—3: Forhandlingsmøter.
Kongressens avslutning.
Mollers billede i De døves forening bekranses.
- Kl. 7 em.: Avslutningsfest i Britannia hotel.

Fredag 1. august:

- Kl. 10 fm.: Utflukt til idrettslagets skihytte.

Forretningsorden for kongressens møter.

1. Ved kongressen velges president, og for hver nasjon en vise-president. Disse leder de særskilte sammenkomster etter tur. Den, som leder møtet, får ikke delta i diskusjonen, men kan overlate ledelsen til en annen, og derefter delta i den.
2. For hver nasjon velges 2 sekretærer, som skal føre protokoll over forhandlingene. Disse bør i forveien foreslåes av de resp. landes komiteer eller tillitsmenn.
3. Til å motta anmeldelser av dem som ønsker ordet ved kongressens forhandlinger, utsees dessuten to særskilte sekretærer, som fungerer etter tur. Disse skal opta en fortegnelse over de anmeldtes navn og nasjonalitet i den orden som de har anmeldt sig og ennvidere tilse, at deltagerne ikke erholder ordet flere ganger enn bestemmelsene for møtet tillater, og overgi de anmeldtes kort til dirigenten etter tur og orden.
4. Ved hver sammenkomst begynner forhandlingene senest 5 minutter etter den i programmet angivne tid.
5. Foredrag og innledningsforedrag må ikke opta lengere tid enn $\frac{1}{2}$ time.

6. Efter det innledende foredrag må kongressdeltagere ikke yttre sig mere enn 2 ganger og ved dette ikke opta lengere tid enn 5 minutter. Foredragsholderen tilståes 10 minutter til å svare.
 7. Kongressdeltagere, som ønsker å yttre sig efter innledende foredrag, avleverer hos den fungerende sekretær sitt navne-kort (med opplysning om nasjonalitet og adresse), trykt eller skrevet, og erholder siden ordet i den orden, som anmeldelsen er skjedd.
 8. Alle som får ordet skal tale fra den plass som blir anvist dem i møtelokalet.
 9. Vil kongressdeltagere foreslå resolusjon i et eller annet spørsmål, bør resolusjonsforslag, skriftlig avfattet, overleveres av ham (henne) til dirigenten, innen sakens behandling erklæres avsluttet. Skulde så behøves, kan sekretærene være behjelpelige med resolusjonens avfattelse. Obs.! at resolusjonen behandles umiddelbart efter avsluttet diskusjon over hvert spørsmål.
 10. Tolkere bør i forveien foreslås av de resp. lands lokalkomiteer, men foredragsholdere har rett til å utse egen tolk. Tolkene har rett til å låne foredragsmanuskriptet dagen forut til forberedelse av tolkningen.
 11. Foredragsholderen skal rette sig efter den for møtet bestemte dagsorden.
 12. Om nogen under forhandlingene foreslår avslutning skal sådant forslag umiddelbart settes under avstemning. Dog må allerede anmeldte talere ikke nektes ordet.
 13. Kan forhandlingene vedrørende et påbegynt emne ikke avsluttes samme dag, de er påbegynt, bestemmer forsamlingen, hvorvidt det skal gjenoptas ved følgende dags møte eller ikke.
 14. Skulde man i løpet av en dag ikke vinne å behandle alle de opsatte emner, får forsamlingen påfølgende morgen bestemme om den vil begynne med den for dagen bestemte dagsorden eller om den ønsker å begynne med noget emne fra den foregående dag.
 15. Forhandlingene ledes av fungerende visepresident. Denne overgir ordet til den som har anmeldt sig dertil, ifølge bestemmelsene i punkt 7, og tilser ennvidere at talerne ikke overskrider den tilstedte tid. Ved mulig forekommende voteringer, utsees blandt kongressdeltagerne det nødvendige antall stemmetellere, og dirigenten bekjentgjør resultatet efter disses opgivende. Beslutninger fattes ved almindelig flertall.
-

Der var anmeldt følgende

Forhandlingsemner:

Fra Norge:

1. Fabrikkarbeide eller fagmessig utdannelse? — Anmeldt av hr. A. Fleischer, Oslo.
2. Foreldres arbeide med å undervise sine døve barn i skrift-sprog. — Anmeldt av hr. Herman Jansen, Oslo.
3. Praktiske fortsettelsesskoler, arbeidsskoler, for den døve ungdom. — Anmeldt av hr. Lunde-Johansen, Trondhjem.
4. Kvinners opplærelse i finere håndarbeide på skolene. — Anmeldt av fru Katy Skollerud, Oslo.
5. Den døve ungdoms utdannelse. — Anmeldt av hr. A. Fleischer, Oslo.
6. Tegnsprogets innførelse i døves skoler. — Anmeldt av hr. Herm. Jansen, Oslo.
7. Tilsynsutvalg ved døves skoler. — Anmeldt av fru Skollerud, Oslo.
8. Døve likestilles med hørende ved ansettelse på verksteder med maskinkraft. — Anmeldt av hr. Hovland, Bergen.
9. Man skal prøve å få studentene interessert for døve ved å holde foredrag for dem noen ganger årlig. — Anmeldt av hr. Hovland, Bergen.

Eventuelt:

1. Er der mulighet for å forene alle 4 (nordiske) landes tegnsprog og støpe derav et fellessprog, så det kan undgås alltid å ha tolk ved våre møter? — Vil nasjonaliteten lide derved?
2. a. Kongressenes virkelige nytte i forhold til hvad de koster og det arbeide som kreves, samt deltagernes økonomiske evner.
b. Hvad kan gjøres for at kongressenes avholdelse kan skje uten for stort offer og således at alle kan være med?
3. Hvorfor holder våre nabobrødre ennå på den gamle benevnelse «døvstum», nu da alle døve lærer å tale?
Disse spørsmål var anmeldt av hr. A. Fleischer, Oslo.

Fra Danmark:

1. Bør dövstumme have Repræsentation paa Døvstummeundervisningsraadet? — Anmeldt av hr. Carl Becker, Kjøbenhavn.
2. Døvstumme-Raadet og dets Betydning for de Døvstumme. — Anmeldt av hr. G. Rasmussen, Kjøbenhavn.
3. Krav om Hjælpetegn ved Tale-Undervisningen.
4. Idræt paa Døvstummeanstalterne.

5. Døvstumme-Haandalfabetets Indførelse i Landenes Folkeskolebøger. — De 3 siste anmeldt av hr. H. I. Jarlnæs.
6. Døvstummes Adgang til psykoteknisk Undersøgelse og Prøve for derigennem at konstatere deres Evners Brugbarhed. — Anmeldt av hr. G. Rasmussen, Kjøbenhavn.

Fra Sverige:

1. Bör icke dövstamma hava tillfälle att bli lärare vid dövstumskolorna? — Anmeldt av hr. N. Edv. Simonsen, Lund.
2. Kyrkor för dövstamma eller kyrksalar i åldersdomshem för dövstamma? — Anmeldt av hr. C. A. Streiffert, Malmö.
3. Borde icke de dövstamma flickorna få tillfälle att lära sy herrvästar och herrbenkläder? — Anmeldt av fru Beata Andersson, Malmö.
4. Borde icke de dövstamma skrädderieleverna å handtverkskolor för döva lära att tillskåra herrkläder? — Anmeldt av hr. I. Trollberg, Billesholms grufver.

Fra Finland:

1. Är ett samarbete mellan Nordens dövstumassociationer möjligt? — Anmeldt av hr. John Sundberg, Helsinki.
 2. Om Finland, dess folk och natur, dess dövstumskolor och dövstumvärld, och arbetet för den samma. — Foredrag med lysbilleder av hr. pastor Huugo Nyberg, Helsinki.
-

Kongressen innledeades

søndag 27. juli med gudstjeneste om eftermiddagen og velkomstfest om aftenen.

Åpningsgudstjenesten

holdtes i Domkirken kl. 5. Der var for anledningen anordnet ekstra lysarrangement såvel ved alteret som prekestolen, for at deltagerne skulde se best mulig hvad de forrettende prester talte.

Gudstjenesten foregikk efter følgende liturgi utarbeidet av hr. pastor Rustad:

1. Stille bønn.

2. Salme:

Lover den Herre, den mektige konge med ære,
Lov ham min sjæl og lad det din forlystelse være!
Stem op en sang,
Salter og harper giv klang,
Syng for Gud Herren den kjære!

Lover den Herre, som alting så herlig regjerer,
Han som dig løfter som ørnen på vinger og bærer!
Lader dig få
Mer end du kunde forstå,
Bedre end hjertet begjærer.

Lov da den Herre, min sjæl og hvad i mig mon være,
Alt som har ånde ophøier hans store navns ære!
Han er dig god,
Ak, gjør ham aldrig imod!
Amen. Han selv dig det lære.

3. Pastor Olav Rustad taler over følgende ord av salme 103:

Min sjæl, lov Herren og alt hvad i mig er, love hans hellige navn!

Min sjæl, lov Herren og glem ikke alle hans velgjerninger.
Amen!

4. Presten sier fra alteret: La oss bekjenne vår hellige tro.

Tilhørerne reiser sig og presten fremsier den apostoliske trosbekjennelse:

Jeg tror på Gud Fader, den allmektige, himmelens og jordens skaper.

Jeg tror på Jesus Kristus, Guds enbårne sønn, vår Herre, som blev undfanget av den Hellige Ånd, født av jomfru Maria, pint under Pontius Pilatus, korsfestet, død og begravet, for ned til dødsriket, stod op fra de døde tredje dag, for op til himmelen, sitter hos Guds, den allmektige Faders, høire hånd, skal derfra komme igjen for å dømme levende og døde.

Jeg tror på den Hellige Ånd, en hellig, almindelig kirke, de helliges samfund, syndernes forlatelse, kjødet's opstandelse og det evige liv. Amen.

5. Salme:

Med bøn jeg støv og muld
For Gud fremtræder.
Jeg beder ei om guld
Og verdens glæder,
Men jeg har større ting min Gud at sige,
Ei mindre end som så:
Jeg beder om at få
Alt himmerige.

Jeg kommer her til dig,
Min kjære Fader,
Ti Jesus sender mig
Og hilse lader,
At du for hans skyld vil mig nådig høre.
Jeg kommer i hans navn,
Det vil udi din favn
Som barn mig føre.

6. Preken.

Pastor Conrad Svendsen går på prekestolen og innleder prekenen med bønn.

Så leser han Marc. 7, 31—37: Jesus helbreder den døvstumme, og preker over denne tekst.

Prekenen slutter med denne lovprisning:

Ære være Faderen og Sønnen og den Hellige Ånd, som var og er og blir en sann Gud fra evighet til evighet! Amen.

Derefter avsluttes handlingen med at presten sier:

Ta imot velsignelsen!

Tilhørerne reiser sig. Derefter sier presten:

Vår Herre Jesu Kristi nåde og Guds kjærlighet og den Hellige Ånds samfund være med eder alle! Amen.

7. Salme:

O hvilken ære
For tanken altfor stor,
Hans barn at være
Som i det høie bor.
Når man er bleven
Til Herren ret omvendt,
Fra verden reven,
Med Jesus ret bekjendt,
I himlen skreven
Med lammets røde prent!

O hvilket smykke
Fra himlene er det,
Og hvilken lykke
Er denne barneret!
Når hvad os skader
Vi kan for tronen gå,
Og sige: Fader, dit barn du hjelpe må!
O Gud, hvor lader
Det deilig der at stå.

8. Presten sier fra alteret:

La oss trede frem for Herrens åsyn med takk og bønn! — og beder denne bønn:

Evige, allmektige Gud! Vi takker dig og priser dit hellige navn, ti du er god, og din miskundhet varer til evig tid. Du har skapt oss og oppholder oss. Du har forløst oss og helliggjør oss, du gir vårt legeme brød og sjælen frelse og salighet, du tar bort våre synders byrde og trøster oss i all vår sorg, og gir langt overflødiggere enn vi forstår å be om!

Dig være ære i evighet!

Herre Gud, vi er ringere enn all den miskundhet og trofasthet som du har vist mot oss. Vi har syndet mot dig og vært ulydige mot dine bud, og har ikke æret ditt navn i verden som vi skulde. Men vi ber dig for Jesu Kristi skyld, forlat oss alle våre synder og rens oss fra all urettferdighet, og gi oss din Hellige Ånd, så vi kan vandre i hellighet for ditt ansikt og strekke os etter det som er foran.

Se o Gud i nåde til din kristne kirke, gjør den enig og sterk, vekk op de sovende, før de adspredte tilbake, samle inn alle hedninger og Israels rest.

Se o Gud i nåde også til våre døve brødre og søstre rundt om i verden.

Ja, miskunde dig, Herre, over alle mennesker.

Så takker vi dig, Herre Gud, vår himmelske Fader, for denne din faderlige velgjerning, at du av din store nåde og barmhjertighet har gitt oss ditt hellige ord og ved det samler din kristne kirke også her hos oss. Vi ber dig: Gi oss din Hellige

And, at vi med takknemlige hjerter må ta ditt ord til oss og leve efter det, og alltid vokse i kristelig tro, håp og kjærlighet, og så bli evig salige ved din elskede sønn Jesus Kristus, vår Herre, som med dig lever og regjerer i den Hellige Ånds enhet, en sann Gud fra evighet og til evighet. Amen.

9. Pastor Conrad Bonnevie Svendsen taler over følgende ord i Joh. 17, 21: At de må alle være ett.

10. Presten sier fra alteret:

La oss bede den bønn vår Herre Jesus Kristus har lært oss.

Fader vår, du som er i himlene! Helliget vorde ditt navn, komme ditt rike, skje din vilje, som i himmelen så og på jorden; gi oss idag vårt daglige brød og forlat oss vår skyld som vi og forlater våre skyldnere; og led oss ikke ut i fristelse, men fri oss fra det onde. Ti riket er ditt, og makten og æren i evighet. Amen.

Presten sier: Ta imot Herrens velsignelse.

Tilhørerne reiser sig, og presten nedbeder velsignelsen:

Herren velsigne dig og bevare dig!

Herren lade sitt åsyn lyse over dig og være dig nådig!

Herren løfte sitt åsyn på dig og give dig fred! Amen! Amen!

12. Salme:

O tænk når engang samles skal
De frelstes menighet,
Av alle folkeslegters tal
::: I himlens herlighed! :::

O tænk når Herrens vidnehær,
Hans tjenere på jord,
De millioner møte der
::: Som hørte deres ord! :::

O tænk dog, hvilken jubellyd,
En strøm av kjærlighed!
Tænk hvilken tak og pris og fryd
::: Og salighet og fred! :::

O Gud, hvad er din nåde stor!
Os alle til dig drag,
At vi kan stå blandt frelstes kor
::: På denne høitidsdag! :::

13. Stille bønn.

Mottagelsesfesten.

holdtes kl. 8 i Haandverk- og Industriforeningens lokaler.

Festkomiteens formann, hr. skolebestyrer Løcke, ønsket velkommen i følgende ordelag:

«Jeg vil på festkomiteens vegne ønske alle deltagere i 3die nordiske døvekongress velkommen til vår by. Vi har villet samle dere til denne lille festlige sammenkomst før kongressens åpning for at dere kan få anledning til å hilse på hverandre, fornye gamle bekjenskaper og stifte nye. 12 år er gått siden siste døvekongress blev holdt i Stockholm, hvor så mange venskapsbånd blev knyttet. Måtte denne kongress, hvortil vi nu samles, bidra sitt til å knytte disse venskapsbånd mellem Nordens døve ennu fastere.

I dette håp hilser jeg dere alle: Vel møtt!»

Senere holdt idrettslagets formann, hr. Lunde-Johansen, en velkomsttale til de fremmøtte idrettsmenn. I beste stemning svant timene altfor hurtig i den lyse sommernatts festlige samvær.

Kongressens høitidelige aapning

foregikk mandag 28. juli kl. 10¼ i Filmteatret. De 4 nordiske landes flag hilste deltagerne velmøtt til arbeidet.

Hovedkomiteens formann, hr. døvelærer *Berge*, holdt følgende korte åpningstale:

Ærede forsamling!

Atter samles de 4 nordiske landes døve og deres venner til kongress.

Litet ante man, da deltagerne i 2nen kongress skiltes i Stockholm, at det skulde hengå hele 12 år før man atter kunde møtes. Desto lykkeligere er vi i Norge over at vi endelig kunde innby til møte her idag.

De forhandlingsemner hvormed vi i disse 4 motedager skal beskjeftige oss er alle av stor betydning. Dels er det spørsmål om å rette det som rangt er, som en norsk dikter engang har sagt, dels er det spørsmål om nye fremstøt til gagn for oss alle. Jeg vil uttale det håp at kongressen gir sig tid til en grundig og allsidig behandling av de forskjellige spørsmål. Da har jeg den tro at vi ved disse dages møter skal kunne legge en god grunnvoll til rette for det videre arbeide med løsningen av de for oss så viktige saker.

På den norske hovedkomites vegne hilser jeg eder alle velkommen og erklærer 3die nordiske døvekongress åpnet.

Kongressen konstituerte sig derefter og valgte sine ombudsmenn efter forslag fremsatt fra de respektive land:

Som *kongressens president* valgtes formannen i Norske døves landsforbund, hr. Johs. Berge, Trondhjem.

Som *visepresidenter* valgtes:

For Norge: hr. Axel Fleischer, Oslo,

For Danmark: hr. C. Becker, Kjøbenhavn.

For Sverige: hr. Dan. Andersson, Göteborg,

For Finland: hr. John Sundberg, Helsinki.

Som *protokollsekretærer* valgtes:

For Norge: hr. H. P. Svendsen og hr. Th. Strømme.

For Danmark: hr. G. Rasmusen og hr. Viggo Hansen.

For Sverige: hr. Algot Andersson og hr. Edvin Petersson.
For Finland: hr. Huugo Nyberg og frk. Sigyn Heickel.

Til *sekretærer* i henhold til forretningsordenens punkt 3 valgtes:
Hr. J. Hovland og fru Ester Pedersen, Norge.

Som *tolker* opnevntes derefter:

For Norge: Hr. pastor O. Rustad og hr. pastor C. B. Svendsen.
For Danmark: fru Margrethe Becker, hr. forstander Bech og
hr. forstander Høgstrøm.
For Sverige: hr. pastor Malmer.
For Finland: hr. pastor Huugo Nyberg.

TELEGRAMMER

Efter forslag av presidenten vedtokes det å sende hilsningstelegrammer til statsoverhodene i de 4 deltagende lande.

Til kongerne av Norge, Sverige og Danmark sendtes følgende enslydende telegrammer:

«3die nordiske døvekongress i Trondhjem, hvori deltar døve fra Danmark, Finland, Sverige og Norge i et antall av 550, bringer Deres Majestet sin ærbødige hilsen og hyldest.

*Berge,
kongressens president.»*

Telegrammet til Finnlands president hadde følgende ordlyd:

«3die nordiske døvekongress i Trondhjem, hvori deltar døve fra Finland, Sverige, Danmark og Norge, i et antall av 550, bringer Dem, hr. President, sin ærbødige hilsen og hyldest.

*Berge,
kongressens president.»*

Herpå innløp følgende telegrammer:

Fra Hs. Majestet Danmarks konge:
«Min hjertelige Tak med Genhilsen.

C h r i s t i a n.»

Fra Hs. Majestet Sveriges konge:
*«Jag sänder kongressen mitt hjärtliga tack för vänliga hälsnings-
telegrammet.*

G u s t a f.»

Fra Hs. Majestet Norges konge:

«Har nettop mottatt hilsningstelegrammet fra den 3die nordiske døvekongress og sender deltagerne min takk og hilsen.

H å k o n.»

Fra Finnlands president:

«För den hälsning jag haft glädjen emottaga sänder jag ett uppriktigt tack.
Republikens President.»

Hilsener til kongressen frembares derefter av en hel rekke representanter fra deres organisasjoner, hvorav kan nevnes:

Hr. Viggo Chr. Hansen fra den i Belgien nylig avholdte internasjonale døvekongress,

hr. C. Becker fra Døvtumforeningen av 1866 og dens underavdelinger,

hr. H. I. Jarlnæs fra Nordens døde idrettsmenn.

hr. C. Dan. Andersson fra Svenska Døvtumförbundet og en rekke av dets foreninger,

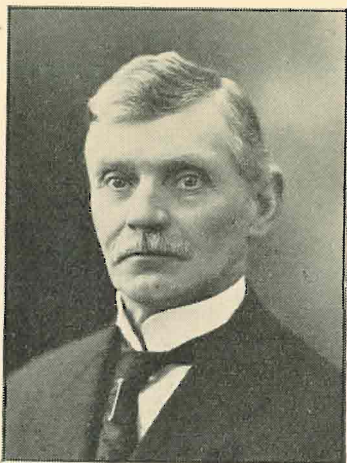
hr. John Sundberg fra Finnlands døvtumförbund.

Presidenten takket for de frembragte hilsener og bad representantene om å medta kongressens hilsen tilbake til sine organisasjoner.

Forslagene til program og forretningsorden blev derefter forelagt og vedtatt.

Hermed var kongressen konstituert og åpningsforhandlingene kunde avsluttes for å gå over til behandlingen av de på dagsordenen opstillede programsaker.

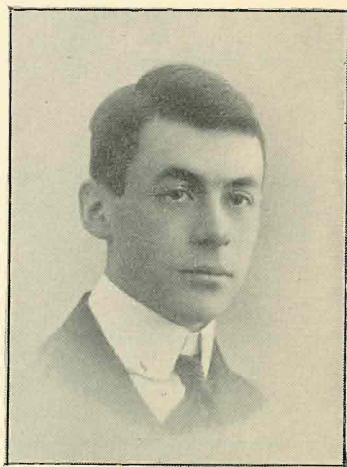
KONGRESSENS TILLIDSMENN FOR
NORGE

AXEL FLEISCHER
Vicepræsident for Norge

H. P. SVENDSEN

THORALF STRØMME

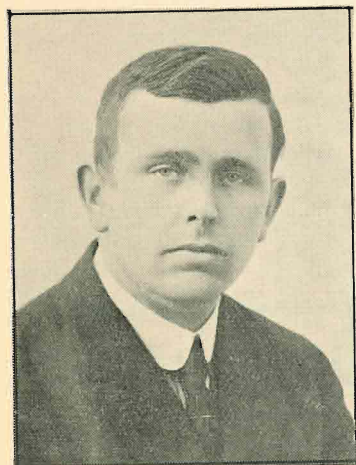
KONGRESSENS TILLIDSMENN FOR
NORGE

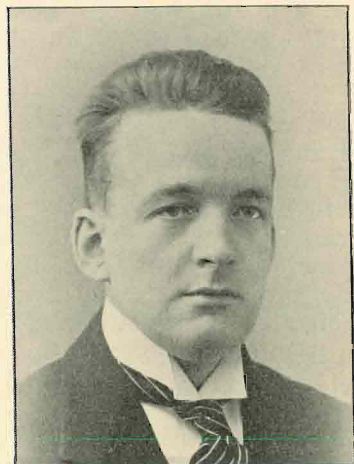
FRU ESTER PEDERSEN

J. HOVLAND

PASTOR O. RUSTAD

PASTOR C. BONNEVIE-SVENDSEN

Kongressens forhandlinger.

Mandag 28. juli kl. 1—3.

Møtet lededes av den norske visepresident, hr. *A. Fleischer*.

1ste emne: «Foreldres arbeide med å undervise sine døve barn i skriftsprog.»

Innleder hr. *Herm. Jansen*, Oslo:

Mange foreldre gleder og oppmuntrer sine hørende barn til å tale morsmålet. Men mange er de foreldre som har forsømt å opplære sine *døve småbarn* i skriftsproget. Vi har åpent øie for hvilke fordeler de hørende småbarn har av å benytte sitt barnesprog i samlivet med sine foreldre. De utvikler gjennom hørselen sin tale. Anderledes er det med de døvfødte småbarn og med de barn, som blir døve i 2—3-årsalderen.

De små døve barn er ukjent med barnesproget, som de hørende småbarn lærer allerede de første par år. Dog viser det døve barn i tidlig alder sin forståelse ved miner og fakter, når det vender sitt hode til mor eller far. Etterhvert utvikler det sig til konvensjonelt tegnsprog. Hvad talesproget er for de hørende småbarn, må tegn og skriftsprog være for det lille døve barn.

Foreldre, som har hørende småbarn, arbeider med å utvikle barnas talesprog og gleder sig ved hvert fremskridt de gjør. På samme måte bør foreldre med døve småbarn arbeide med å lære disse grunnlaget for skriftsproget, først håndskrift, senere boktrykk. Det lille døve barn læres først enkelte bokstaver, senere alle bokstaver, derpå de enkelte ord. På den måte vil de sikre meddelelsesmidler etterhånden innprentes i det lille barns hukommelse. Selv om barnet oppnår forholdsvis små resultater, er det en fryd og glede for foreldrene å se det lille barns utvikling.

Det er klart, at skrift med simplest mulig sprog i begynnelsen er et utmerket hjelpemiddel for barnets lærelyst og interesse. Gjentar foreldrene det samme ord, så bibringer man barnet en smule forståelse, og barnet skriver av hvad foreldrene skriver, og efterligner — det være bevisst eller ubevisst — fars og mors skriftsprog, f. eks. pappa, mama o.s.v.

Foreldrene bør følge sitt barns utvikling med årvåken interesse. Det gjelder jo om å hjelpe det så langt man formår; ti naturens arbeide hos barn utvikler sig langsomt, men sikkert, så det med tiden kan tilegne sig et større ordforråd. Det kunnskapens frø foreldrene gir det lille døve barn, før det optas på døveskolen, kommer til å bære gode frukter og bringe det en bedre fremgang enn tilfellet ellers vil bli. Og når barnet optas i døveskolen ved sitt 7de år, vokser dets sprog dag for dag under kyndige læreres veiledning.

Her er det å ønske, at der opprettes forskoler under læreres tilsyn og opsikt. Men da avstandene mellom de døve barns hjemsteder i tyntbefolkede lande er uforholdsmessig lang, likesom foreldrene nødig vil undvære sine 4—5 års gamle småbarn, er det et spørsmål som naturlig melder sig: På hvilken måte skal man best løse denne oppgave? — Jeg tenker mig et forslag, som muligens kan være av praktisk betydning: For å opnå et effektivt arbeide anbefaler jeg at staten bevilger et passende beløp til en vikarierende lærer eller lærerinne ved hver døveskole, eller tilsynshavende ved skolene. Vedkommende må da på anmodning fra de døve barns foreldre komme til deres hjem og gi råd og vink om hvorledes de på beste måte skal undervise sine døve barn i skriftsprog ved hjelp av f. eks. tavle og griffel o.s.v., således at barnet på et tidlig stadium kan komme forholdsvis langt fremover til glede og opmuntring både for det selv og foreldrene. Staten har her en plikt overfor de døves samfund, som den ikke kan se bort ifra.

Jeg tillater mig å fremsette følgende forslag til resolusjon:

Den 3die nordiske døvekongress i Trondhjem 1924 henstiller på det innstendigste til statsmyndighetene å bevilge et beløp til en ved hver døveskole hørende lærer eller tilsynshavende, der får i opdrag å reise til foreldres hjemsted og gi dem råd og vink om undervisning av deres døve småbarn i skriftsprog før den skolepliktige alder, således at barnet kan komme til å befinne sig i sproglig henseende på et høiere nivå enn ellers tilfellet vilde bli ved optagelsen i skolen.

Den øverste skolemyndighet anmodes derhos om å henstille til landets prester og de stedlige skolestyrer å ha sin oppmerksomhet henvendt på saken.

I den efterfølgende diskusjon uttalte *hr. G. Svensson*, Stockholm, att han var mycket glad över att *hr. Jansen* kommit fram med ämnet. Ansåg det vara fördelaktigt om man kunde få en förskola till stånd, där barnen i unga år kunde få lära sig skriva och teckna. Den förberedande undervisning barnen kunde få i hemmet var av stor betydelse, och man borde ha fått lärare eller lärarinnor som

kunde resa omkring i hemmen och lämna handledning vid barnens undervisning.

Likaledes kunde dövstumprästerna hjälpa till här. Talaren ansåg sig ha erfarenhet på området. Då han kom till skolan kunde han mycket, och det hade han sin mor att tacka för.

Hr. *Knut Hässler*, Stockholm, framhöll att det var av ofantlig betydelse att något göres för utvecklingen av tankeverksamheten hos dövstumma barn långt före tiden för inträde i skolan, då dövstumma barn vid omkring 8 års ålder i allmänhet icke hava högre andlig utveckling än som hos hörande barn vid 3 års ålder. Det lämpligaste sätt att uppöva dövstumma barns tankeförmåga är att med enkla och naturliga tecken försöka att språka med dem. Påståendet att teckenspråket skulle vara till hinder för den andliga utvecklingen och för inlärandet av normalspråket saknar helt och hållet exakt motsvarighet i verkligheten. Bad att få framföra några exempel i detta avseende. Dövstumma barn, som hava dövstumma föräldrar, betjäna sig ganska tidigt av teckenspråket och hava därigenom i allmänhet kommit till högre andlig utveckling än barn av hörande föräldrar. Vid ett besök i Stockholms dövstumskola, Manilla, fann han att de 2 därvarande dövstumma barn av dövstumma föräldrar, enligt betygslistan på examensdagen hade de bästa betygen i begåvning inom var sin klass. Det är således ett faktum, att dövstumma barn, som använt teckenspråket från de tidigaste barnåren, kunna lättare än andra dövstumma barn tillägna sig goda kunskaper både i språk och i övriga skolämnen.

För att föräldrar skulle kunna hjälpa sina dövstumma små i andligt avseende ansåg han att en bok innehållande avbildningar och beskrivningar över enkla och naturliga tecken borde tryckas. Föräldrarna skulle då med tillhjälp av dylika tecken så småningom kunna språka med sina dövstumma barn och därigenom utveckla barnens tankeverksamhet.

Han bad att få föreslå som tillägg uti den av herr Herman Jansen föreslagna resolutionen:

«att en bok med avbildningar och beskrivningar över enkla och naturliga tecken skulle utgivas för att sätta föräldrar i stånd att utveckla sina dövstumma barns tankeliv.»

Hr. klokker *Becker*, Danmark, talte om Børnehavens Oprettelse af ham selv i sin Tid og om den Udvikling, den nu har faaet.

Hr. forstander *Beck*, Danmark, fremhævede, at de dövstumme ikke maatte vente sig altfor meget af Undervisningen i Hjemmene,

idet Vanskeligheden ved Oplæringen af Døvstumme ikke bestaar i at lære dem Gloser, men i at stille Gloserne sammen til Udtryk og Sætninger og kæde Sætningerne sammen til rigtige Perioder, hvilket svagt begavede Døvstumme aldrig vil kunne naa til.

Hr. forstander *Høgstrøm*, Danmark, fremsatte følgende forslag til resolusjon: «Myndighetene opfordres til, under de former som måtte vise sig praktiske i de forskjellige land, å fremhjelpe de døve barns utvikling før den skolepliktige alder.»

Hr. pastor *Bonnevie-Svendsen*, Norge, konstaterte at alle var enige om at man burde hjelpe de små barn til å bli flinkere enn de nu er. Men i Danmark er man kommet nærmere målet enn hos oss, og likeså i Sverige. Fant det derfor vanskelig å vedta en resolusjon som passer for alle de fire nordiske lande. Han vilde derfor anbefale Høgstrøms forslag med følgende tillegg:

«De forskjellige landes døveforbund må i denne sak tas med på råd.»

I debatten deltok ennvidere frk. *Gufrun Johansen* fra Danmark og hr. *Fleischer* fra Oslo.

Hr. *Hässler* uttalte i anledning d'hr. Høgstrøms og Svendsens forslag — att denna icke innehöll någon antydning om medlet eller sättet för tidigare utveckling av dövstamma barns tankeförmåga, och att ett uttalande därom av Nordiska Dövstumkongressen skulle vara mera värdefullt, samt yrkade därför att hr. Jansens resolution med det föreslagna tillägget angående utgivandet av en bok innehållande enkla och naturliga tecken skulle antagas av kongressen.

Spørsmålet var utdebattert og kongressen gikk til avstemning over de fremsatte forslag. — Hr. Herm. Jansens forslag med hr. Hässlers tilleggsforslag vedtokes med 157 stemmer. Hr. Høgstrøms forslag, med hr. pastor Conrad B. Svendsens tilleggsforslag, opnådde 37 stemmer.

Hermed avsluttetes den første kongressdags forhandlinger.

KONGRESSENS TILLIDSMENN FOR
DANMARK

CARL BECKER
Vicepresident for Danmark

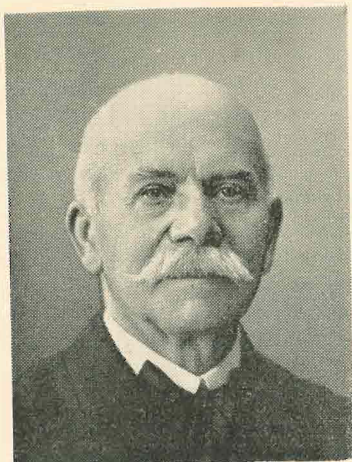

V. CHR. HANSEN

GEORG RASMUSSEN

KONGRESSENS TILLIDSMENN FOR
DANMARK

FORSTANDER BECH

FRU BECKER

FORSTANDER HØGSTRØM

Tirsdag 29. juli kl. 10—12 fm.

Møtet ledes av den danske visepresident hr. C. Becker.

2net emne: «Krav om Hjælpetegn ved Taleundervisningen.»

Innleder hr. H. I. Jarlnæs, Danmark:

Efter som «Den rene Talemethode» skrider fremad, opdages dens Mangler. De Døvstumme har hidtil været for beskedne til at møde frem med Krav om en Kursændring. Dels lytter de Herrer Forstandere og Lærere ikke gjerne til de Døvstummes Krav hvad Finger- og Tegnsprog angaar.

Siden vi sidst holdt Kongres, er Samfundsforholdene og Tiden ilet frem som vel aldrig tilforn. Ældgamle Traditioner og Slaviskhed forsvinder og giver Plads for nyere Tanker, Frisind og mere Selvbevidsthed; om det er af det bedre vil jeg ikke bedømme, men at vi Døvstumme med vore store, vel organiserede Foreninger skulde vedblive at staa udenfor al Indflydelse, hvad Døvstumundervisningen angaar, synes lidet rimeligt; da mener jeg, det er paa Tide at vi sluttet møder frem med vore Krav, og et af disse bør da først og fremmest være Hjælpetegn og Haandalfabet ved Taleundervisningen.

Jeg henstiller til den ærede Forsamling at vi diskuterer dette Spørgsmaal.

Derefter blev ordet gitt til hr. Herm. Jansen, Oslo, til innledning av

3die emne: «Tegnsprogets innførelse i de døves skoler.»

Jeg vil hermed få fremsette det spørsmål: Har vi døve, efter de erfaringer vi har høstet, grunn til å være tilfreds med de resultater som nu opnåes ved undervisningen i de døves skoler?

Hertil maa ubetinget svares *nei!*

Undervisningen i de døves skoler tar sikte på å fremme kunnskaper gjennom skrift og tale. Det siste er imidlertid ikke tilstrekkelig, idet elevene har vanskelig for å følge med, og ofte går glipp av den uttalte lære på grunn av den vanskelige lepeavlesning, der også i lengden virker forferdelig ensartet og kjedelig.

For å råde bot på dette er det høist påkrevet, at *tegnspøget* innføres som hjelp ved undervisningen *ved siden av talesproget*.

Derved vilde man for det første opnå at elevene med letthet tilegner sig større ordforråd; de vilde kunne bibringes større kunn-

skaper, likesom deres åndsutvikling vilde fremmes. Dette blir nu forsømt på grunn av at sprogundervisningen etter talemotoden fortrenger alt annet, også lærdom i skrift.

Fra enkelte lærerhold vil man visstnok møte den innvending, at tegn er til hinder for å få frem de riktige setninger i talen; men hertil er å bemerke, at tegn hjelper til å understreke og fremheve ordene i talen, supplere denne. Tegnsproget er for de døve det samme som dirigentens taktstokk for de hørende under musikkutøvelse, men talesproget i sig selv er allikevel det eneherkende i skolen.

Om en elev er aldri så flink til å avlese det sagte av sin lærers munn, så kommer han allikevel tilkort ute blandt andre mennesker og i andre omgivelser. Dette beror på, at talen her ikke foregår så langsomt og «automatisk» som på skolen, samt at mange har knappe lepebevegelser. Dette bevirker så mismot og skuffelser.

Overalt hvor undervisningen drives etter den *rene talemotode*, opstår kravet blandt de døve, utgått fra disse «taleskoler», om at tegnsproget er absolutt nødvendig og bør optas til hjelp ved undervisningen. For de kjenner av egen dyrekjøpt erfaring hvor meget der tapes i kunnskaper og utvikling for talemotodens skyld.

Både i utlandet og herhjemme er man kommet til den opfatning, at det er *tegnet* som danner grunnlaget for læren av sproget.

Nu som vi er samlet her i Trondhjem til kongress, med deltagere fra hele Norden, mener jeg derfor at tiden er inne til å forene oss i *krav* til de høie myndigheter og skoleautoriteter om at tegnsproget må bli innført som *hjelpemiddel* ved undervisningen ved døveskolene, *ved siden av talesproget*.

Jeg tillater mig å henvise til at hr. pastor Jørgensen, Kjøbenhavn, i en artikkelserie gjengitt i «Tegn og Tale» høsten 1922 under overskrift «Styrer vi ved vår undervisning av de døve i den riktige retning?» tar til orde for at retningen man hittil har seilet i, med hensyn til undervisningen av de døve, er gal og at *kursen må legges om*.

Likeledes vil jeg henlede oppmerksomheten på et par utmerkede artikler i samme blad i mai iår, av fhv. døvelærer Eng, Lysaker. Han uttaler her bl. a., at det er en uhyrlighet å ville påtvinge den døve dette lydprog, da han jo mangler den sans som betinger dets bruk og opfatning. Hr. Eng uttaler videre, at de døve reagerer sterkere og sterkere mot vår døveundervisnings konservative ensidighet, og håper at denne reaksjon snarlig må bli så høilydt, at den *tvinger døveskolens folk til å ta skyldig hensyn til de døves røst*.

Foredragsholderen konkluderte med følgende forslag til resolusjon:

«Døve samlet til 3die nordiske døvekongress i Trondhjem, juli 1924, henstiller til de forskjellige landsforbund å inngå med fore-

stillinger til vedkommende autoriteter at vårt andragende om *tegnets innførelse* som hjelpemiddel ved undervisningen i døveskolene, ved siden av *talesproget*, må bli realisert, idet vi fremholder den bestemte opfatning etter dyrekjøpt erfaring, at dette, at de døves eget «morsmål» benyttes ved siden av talesproget, vil gjøre undervisningen mere fruktbringende enn hittil. Vi foreslår at tegnetoden anvendes kun i de to første årsklasser, samt fullendes i avgangsklassen.»

Efter de to innledningsforedrag, der begge i realiteten gikk ut paa det samme: en påvisning av nødvendigheten av tegnsprogets innførelse, og et bestemt krav om at så skjedde til hjelp ved undervisningen, fulgte en lengere diskusjon, der tydelig viste hvor levende interessert deltagerne fra alle land var i denne sak.

Hr. *Viggo Chr. Hansen*, København, aabnede Debatten med et Indlæg til Fordel for Tegnsproget. Hr. Hansen har rejst meget i Europa, og han meddelte bl. a. som Resultat af de Erfaringer han ved disse sine Studierejser havde gjort, at i de Lande hvor Undervisningen var drevet efter Talemethoden og Tegnsproget strængt forbudt, brugte de dövstumme af sig selv alligevel Tegn. En ubevidst Trang til Tegn blandt Døvstumme overalt er en Kendsgerning, som man ikke kan se bort fra. Efter hans Mening burde der indføres *et særskilt Fag i ensartet Tegnsprog*, medens der i andre Fag undervises efter Talemethoden uden Tegn. De Tegn, som nu bruges, er ikke altid smukke. Det trænger meget til Reformering eller Kultivering, og det kan kun gøres paa en Skole.

Hr. *Martin Larsson*, Stockholm, ansåg teckenspråket vara de dövstummas medfödda språk, varföre det borde hållas i ära av de dövstamma. Som det nu är i Sverige kunna en del dövstamma både tala och teckna, en del enbart tala. Anförde exempel på konsekvenserna av detta förhållande. Ansåg att teckenspråket borde införas i skolorna som undervisningsämne.

Hr. *Axel Fleischer*, Oslo, støttet sterkt kravet om tegnsprogets innførelse til hjelp ved undervisningen i skolene. Som det nu er ser man de døde barn, så snart de kommer ut av skolene, begynne å tale med tegn, men det blir ikke nogen vakker tale, da de ikke er oplært heri. Det vilde være av stor viktighet at lærerne lærte tegn, da vilde der bli et meget bedre samarbeide til stort gagn for de døde.

Hr. G. Svensson, Stockholm, ansåg att teckenspråket i skolan såsom *särskilt läroämne* var tidsödande.

Som hjälpmedel vid talundervisningen var det däremot att rekommendera. Som det nu är händer det mycket ofta att läraren får upprepa samma ord flera gånger utan att bli förstådd av eleven för att slutligen nödgas skriva på svarta tavlan. Anförde flere exempel därpå.

Framställde krav på att teckenspråket infördes i skolorna som hjälpmedel.

Hr. *Henning Dahl*, Oslo, stöttet på det kraftigste kravet om å få tegnsproget innført i Norge. Han trodde det vilde bidra til å gjøre skoletiden lys og lykkelig for de døve barn, og de vil på den måte få en meget lykkeligere skoletid. Det er som Jansen sa om musikken. De døve barn hører den vel ikke, men de kan legge merke til vakre bevegelser, og på den måte få forståelse for harmoni og skjønnhet. Som det nu er, ser vi at barna, når de kommer ut av skolen, begynner å tale med tegn, men de snakker ikke pent, de bruker bare ubestemte bevegelser. Og så er det den ting, at *læreren kommer bort fra sine elever, når de blir voksne, for lærerne kan ikke tegnsproget*. Hvis lærerne kunde tegnsproget, vilde der bli et langt bedre samarbeide mellem dem og de døve.

Kl. 12 avsluttedes debatten, og forhandlingene ajournertes til

Eftermiddagsmøtet kl. 1—3.

Kongressen fortsatte behandlingen om tegnsproget for skolene.

Hr. *Hässler*, Stockholm, beklagade att den korta tid av ett par minuter icke medgav ett utförligare yttrande i denne för de dövstumma så viktiga livsfråga, samt uttalade sin glädje över den stora anslutning för teckenspråket. Dövstumma hava vid sina krav på teckenspråkets användande vid undervisningen framfört välgrundade motiveringar och även faktiska bevis ur verkligheten rörande teckenspråkets betydelse för inlärande av normalspråket hos dövstumma. Däremot hava de lärare, som säga att teckenspråket hindrar inlärandet av normalspråket icke en enda gång framlagt ett giltigt bevis för denna åsikt. Orsaken till lärarnes underliga motstånd anses ligga i bristande kunskap om de dövstummas särregna psykologiska liv. De dövstumma tänka såsom de se, under det att den hörande tänker i det språk som han hör. Det är egent-

ligen denna de dövstummas naturliga tankeverksamhet som försvårar inlärandet av normalspråket. Således är det både onödigt och oändamålsenligt att söka undertrycka teckenspråket, då dylikt icke leder till avsett resultat. Numera har man många tillfällen att konstatera mindre gott resultat av talmetodsundervisningen både i intellektuellt och i moraliskt avseende. Bl. a. fanns det vid första Nordiska Dövstumkongressen flera begåvade unga dövstumma bland kongressens funktionärer och deltagare än vid denna tredje kongress.

Hr. *Georg Rasmussen*, Köbenhavn, understreget starkt Tegnsprogets Betydning. Det vilde være de Dövstumme umuligt at komme sammen til Kongres og forhandle om de Krav og Ønsker som ligger dem paa Sinde, om de ikke havde Tegnsproget til Raadighed. Taleren, som var blevet döv i 9 Aars Alderen, mente at han ikke var naaet saa vidt om han ikke havde lært Tegnsproget. Afdøde Forstander Heiberg, Köbenhavn, havde i sin Tid udtalt, at de Dövstumme skal høres. Man kan ikke sidde deres Krav overhørig længere. Vel kan de Tegnsproget, men det er nu saa som saa, fordi man ikke har faaet lært det ensartet og smukt som Barn. Det maa derfor forlanges, at de døve Børn faar lære Tegnsproget af faguddannede Lærere.

Hr. *Gösta Wiberg*, Göteborg, förklarade sig vara teckenspråksvän. Han hade själv framfört samma önskemål vid 1sta Nordiska Dövstumkongressen i Köpenhamn 1907. Efterlyste resultatet av de fattade resolutionerna därifrån och från Stockholmskongressen i 1912. Befarade att resultatet även denna gång blev negativt. Ansåg enda medlet vara att dövstumma representanter insattes i skolnämnder o.s.v., där frågan kunde framföras med utsikt till resultat. Förklarade sig återkomma i sammanhang med hr. Carl Beckers förslag om representation i skolstyrelserna.

Fru *Julie Larsen*, Danmark, vilde, at Bornene skulde lære Tegnsproget paa Skolerne, saa man kunde faa et ensartet og smukt Tegnsprog.

Hr. *Hässler*, Stockholm, påpekade, att då man för det mästa talade för teckenspråket, var det på sin plats att yttra något, som visar att talmetoden kan ansees vara både skadlig och olämplig. Denna anses just vara ett hinder för inlärandet av normalspråket emedan läraren utan att betjäna sig av teckenspråket icke kan veta eller kontrollera, att det som eleven säger eller skriver verkligen motsvarar det han (eleven) tänker och menar.

Et jämförande exempel på talmetodens olämplighet må anföras. Om en missionär vill lära hedningar kristendom, kan det icke lyckas väl, om han först försöker att lära dem sitt eget språk. Deremot skulle det säkerligen leda till ett gott resultat om han undervisar dem i kristendom med deras eget språk.

Hr. skolebestyrer *Andersson*, Oslo: Det har været sagt at resultatet av undervisningen har vært så litet. Den måte hvorpå de døve diskuterer dette emne er bevis for at dersom vi ikke hadde hatt våre skoler, kunde vi heller ikke hatt denne kongress. Uttalte at hvis de døve skal ha andel i den kultur, de hørende har bygget op gjennom årene, må de lære de hørendes sprog.

Fru *Anny Sternhammar*, Örebro, ansåg det vara lyckligast om barnen vid inträde i skolan delades i två kategorier — de mindre begåvade och de begåvade, vilka senere undervisades i talmetoden. Vid utskrivningen från skolan lära de sig lätt teckenspråket vid umgänget med äldre dövstamma, som behärska detta.

Hr. *Rich. Helgesen*, Oslo: Barna kommer fra det fri, ubundne liv inn på skolebenken og møter alle skolens vanskeligheter. De anstrenger sig meget og bruker sine øine for å klare avlesningen. Alt skal de jo lære gjennom øiet. Men der opstår misforståelser, fordi de ikke forstår lærerne.

Hr. *John Sundberg*, Helsinki, syntes den beste løsning måtte være at de døve fremdeles drøfter saken med prestene og forskjellige autoriteter på området.

Hr. *G. Svensson*, Stockholm: Här äro vi 500 dövstamma samlade till kongress. *Då alla talat för, och ingen emot teckenspråket, bör ett avgörande i frågan ske.* Alltså, alla ena sig om att teckenspråket blir obligatoriskt i skolorna.

Frk. *Hella Larsen*, Vardø, erklærte sig enig i uttalelsene av hr. *G. Svensson*.

I tilslutning til de refererte uttalelser talte ennvidere frk. *Ingeborg Sogge*, Kristianssund N., frk. *Ingeborg Næstved*, Fredericia, hr. *Elias Savesaari*, Åbo i Finland m. fl.

Dirigenten, hr. *Becker*, fant at saken nu måtte være utdebattert. Da der under forhandlingene var bebudet flere forslag til resolusjon blev avstemningen utsatt for at disse forslag kunde konsiperes.

D'hr. *Jarlnæs*, Danmark, *Sundberg*, Finland, og *G. Svensson*, Sverige, fremla sådant forslag til resolusjon:

«Nordiske døvekongress uttaler ønske og forlangende om at tegn- og fingersproget innføres inntil videre i døveskolene ved siden av talesproget. Ved de tidligere kongresser er dette også blitt krevet, hvorfor man nu bestemt må forlange at dette de døves krav må bli innrømmet snarest.»

Efter endel bemerkninger blev avstemning foretatt. Hr. Herman Jansens tidligere refererte forslag blev vedtatt med 135 stemmer. 45 stemmes avgas for det finsk-svensk-danske fellesforslag.

Til behandling, mens fellesforslaget til resolusjon for forrige sak konsipertes, optokes

4de emne: «Døvstummes adgang til psykoteknisk undersøkelse og prøve for derigjennem å konstatere deres evners brukbarhet.»

Innleder hr. *G. Rasmussen*, Kjøbenhavn.

Han begynte med at sige, at Kongressen viste en Forsamling af velklædte Døvstumme, hvilket viser at de er naaet godt frem i Kampen for Tilværelsen. Det gammeldagse Begreb: «Hvad skal Sønnen eller Datteren være», bestemtes i de fleste Tilfælder af Forældrene. Dette holder Udviklingen paa at gøre til en «Saga blot», eller m. a. O. en Overlevering. Det gjælder for Samfundet at søge at faa nyttiggjort hvert enkelt Samfundsmedlems Arbejds- evne til lige Gavn for den Enkelte som for Samfundet. Men hertil er en videnskabelig, psykoteknisk Undersøgelse et nødvendigt Led for baade at konstatere og bedømme den enkelte Persons Evner og Anlæg. Paa Basis heraf gives hver især en fuldt ud grundig og forsvarlig Uddannelse, saaledes at Vedkommende anbringes paa sin rette Plads i Samfundet.

Først naar disse Opgaver er blevet et nødvendigt Led i Samfundsmaskineriet, vil den menneskelige Arbejdskraft svare til sin Værdi.

I lige høj Grad var det Indlederens Ønske, som han delte med andre Døve, at Døvstumme ligestilles med Hørende, og at man i enhver Henseende maa have et vaagent Øje med, at der til den ene Side intet forsømmes i deres Uddannelse, og til den anden Side, at de ikke bliver Genstand for Udbytning.

I Amerika er psykoteknisk Undersøgelse meget udbredt, — her hjemme er man ved Begyndelsen. Derfor mente Indlederen, at Ti-

den endnu ikke var moden til at vedtage en Resolution om denne Sag, men at man følger den med Opmærksomhed og senere kommer tilbage til Sagen.

Hr. *Gösta Viberg*, Göteborg, uttalade sig i till slutning till inlederen. Han ville understryka, att Svenska Dövstumförbundet i sitt yttrande till Kungl. Skolöverstyrelsen angående den föreslagna nya dövstumundervisningen begärt psykologisk undersökning av dövstumma barn. — Hade själv satt sig i förbindelse med en amerikansk specialist på området och förväntade upplysningar ang. resultatet av hans undersökningar. Fann hr. Rasmussens förslag gott, enär det skulle medföra ovärderliga fördelar för de dövstumma.

Avstemningen over de fremlagte resolusjoner om tegnsproget som hjælpemiddel ved undervisningen i skolene foregikk nu — ovenfor referert, — hvorefter kongressen gikk til behandling av

5te emne: «Praktiske fortsettelsesskoler — arbeidsskoler — for den døve ungdom.»

Innleder hr. *Lunde-Johansen*, Trondhjem:

Når de døve barns skolegang nærmer sig sin sluttning, tenker de ofte over hvad de skal bli, og har da kanskje talt med sine lærere om sin fremtidige stilling. Kanskje nogen av de døve som er tilfreds med sin stilling har sin lærer eller bestyrer å takke for at de valgte den eller den stilling.

Når der blir spørsmål om hvilket håndverk skulde være det beste for døve, så kan der derom være mange forskjellige meninger. Nogen mener at skomakeri, skrædderi eller snekkeri skulde passe best, fordi de i barneskolen har arbeidet dermed og at læretiden kunde bli litt kortere; i disse stillinger kreves ikke så meget snakk og forklaringer. Disse stillinger synes jeg kan være meget bra; men så er der nogen som sier at der er altfor mange som har det samme håndverk (skomakeri og skredderi), og de hørende skulde næsten tro at døve ikke klarer sig i andre fag enn disse.

Men nei, de som har valgt disse stillinger behøver ikke å skamme sig over det og tro at det er for simpelt arbeide. Om der var en skreddermester som gjerne tar imot døve, så kunde disse bare besette alle plasser. Det er det samme hvilket arbeide, håndens eller åndens arbeide — alle har en like god ære av sitt arbeide, og å kunne tjene selv til livets opphold.

Inntil dags dato har vi jo sett at alle døve har fått arbeide hvor de har henvendt sig, og der er mange forskjellige fag de innehar. Den tid må engang komme, at alle arbeidsgivere må vite, at de

døve er like så gode som hørende å ha i sitt arbeide, når disse søker mulige ledige plasser.

Tidene forandrer sig, og der finnes meget, hvor alt kan foregå fabrikkmessig og hurtig, og jeg tror det skulde være meget fordelaktig, at de døve nu mere søker arbeide på fabrikker, hvor hver har sitt bestemte arbeide å passe, og hvor der som oftest er stadig arbeide. Det blir visst ensformig, men det går snart over, når man har vennet sig til det.

Der tales om fortsettelsesskole eller annen høiere utdanning. Jeg ser gjerne at vi fikk det, men så blir der et spørsmål: Får vi nytte av det for vår fremtidige levevei?

Dere vet at der opprettes en masse høiere skoler for hørende; alle vil jo søke sådanne gode plasser, som krever høiere utdanning enn almindelig skolegang, og konkurransen kan bli hård for den døve som også har fått bedre utdanning. Derfor tror jeg at skolene og de døve skulde gjøre mere for døves *praktiske utdanning* ved å arbeide for en fortsettelsesskole i praktiske fag. Sådanne praktiske fortsettelsesskoler skulde bli meget mere lønnsomme. Vi døve er mest henvist til håndverket som vår levevei, og det gjelder å komme frem mest mulig i de praktiske fag. Derfor vil jeg henstille til skolene og kongressen å arbeide for fortsettelsesskoler i de praktiske fag.

Under denne programpost behandledes også 3 spesialemer innsendt av fru *Skollerud*, Oslo, samt fru *Beata Andersson* og hr. *J. Trollberg*, Sverige. Man vedtok at disse også skulde holde sine innledningsforedrag før man gikk over til diskusjon og at de 4 beslektede spørsmål så skulde debatteres under ett.

6te emne: «Kvinnens opplæring i finere håndarbeide på skolene.»

Innleder fru *Katy Skollerud*, Oslo:

På skolen får piker undervisning i praktiske håndarbeider, såsom lapping, søm, stopping og strikking. Men det er ikke tilstrekkelig for elevene. Det er likeså nødvendig for dem å lære finere håndarbeider på skolen, så de kan være istand til å gjøre sitt hjem pent og hyggelig. Sterke, vakre, med hender utførte gardiner, broderte tepper, portierer, ovnsskjærmer, lampeskjærmer og vevde åklær kan gjøre det lunere og finere i en stue enn om denne utstyres med kun de nødvendige ting.

De fleste piker har ingen råd til å gå og lære finere håndarbeider på privatskoler. I Sverige er der et sted hvor elevene undervises i *alle* retninger henhørende til huslige gjøremål til fullkommenhet.

At de døve småpiker ikke skulde ha likeså stor praktisk nytte av et kursus i finere håndarbeider som de hørende, vil ingen påstå. De døve kan nu for tiden likesåvel som den hørende kvinne bli den styrende og ordnende i sitt hjem, eller bestyrerinne eller assisterende i andres hus.

De døves forening i Oslo har fullt ut innsett dette og arrangerte i vinter i sine lokaler et kursus i finere håndarbeider for foreningens kvinnelige medlemmer. Dette kursus blev den beste opmuntning til å søke denne gren av undervisningen innført ved døveskolene, og henstiller jeg til de ærede deltagere i kongressen å arbeide for at finere håndarbeidskurser blir optatt som fag ved døveskolene.

7de emne: «Borde icke de dövstumma flickorna få tillfälle att lära sy herrvästar och herrbenkläder?»

Innleder fru *Beata Andersson*, Malmö.

Att sy herrvästar och herrbenkläder är ett bra yrke för dövstumma kvinnor. Det är ganska många som på senare tid hava valt det yrket i Sverige. Men när de skola utbildas sig i detta yrke, är det ofta svårt för dem att få tillfälle att lära det. De fleste äro ju fattiga, så att de icke hava råd att uppehålla sig under lärotiden då de icke hava lön.

I Sverige hava vi ju en fortsättningskola för dövstumma flickor. Den finns på Lidingön nära Stockholm. Där få de fritt i 2 år lära mycket gott, men de få icke lära något yrke, varmed de kunna försörja sig. Det är ju föreslaget att i Sverige alla dövstumma flickor skola gå i fortsättningskola i 2 år, sedan de slutat skolen och blivit konfirmerade. Det är ju bra; men icke heller på denna fortsättningskola kunna de få lära något yrke, varmed de skulle kunna försörja sig. De som det vilja, borde få tillfälle till yrkesutbildning på fortsättningskolan för dövstumma kvinnor. Och ett lättlärt och bra yrke är att sy herrvästar och herrbenkläder hos någon bra skraddare. Det borde de dövstumma flickorna få tillfälle att lära på fortsättningskolorna.

Jag tillåter mig att föreslå följande *resolution*:

«På fortsättningsskolan för dövstumma flickor böra eleverna få tillfälle att lära även ett yrke, varav de med sitt arbete kunna försörja sig. Och då de på 3dje Nordiska Dövstumkongressen församlade dövstumma funnit, att det yrket: att sy herrvästar och herrbenkläder, är ett utmärkt yrke för dövstumma kvinnor, vilja vi uttala den önskan att de dövstumma flickorna på sina fortsättningsskolor måtte få lära detta yrke.»

8de emne: «Borde icke de dövstumma skrädderi-
eleverna å hantverksskolor för döv-
stumma lära tillskärning?»

Innleder hr. *J. Trollberg*, Billesholms grufvor, Sverige:

I Sverige hava vi redan en hantverksskola för dövstumma ynglingar, nämligen å Råbylund vid Lund.

Där få de lära skrädderi, skomakeri eller snickeri under 4 år. På den tiden kunna de nå en full utbildning, så att de kunna få avlägga gesällprov. Men de få aldrig lära tillskärning.

Många dövstumma skraddare bliva mästare, och flera av dem bliva utmärkta mästare. Jag behöver blott nämna herr A. Rendedal, som lär vara en av de förnämsta skraddaremästare i Bergen. Det är icke många hörande mästare, som är mera framstående än han. Men om en dövstum, som lärt att sy, vill bliva mästare, måste han lära tillskärning. Och om han blott på lediga stunder vill sy sina egna och sina vänners och släktingars kläder, måste han först hava lärt att klippa dem. Men tillskärning får han icke lära på hantverksskolan. Vill han lära det, sedan han slutat sin lärotid, kostar det ganska mycket pengar och tager även någon tid från honom. Därför borde de dövstumma ynglingarne å hantverksskolan få tillfälle att lära tillskärning av herrkläder.

Jag anholder därför om att kongressen måtte göra följande uttalande:

«Nordens dövstumma, samlade till kongress i Trondhjem, vilka gjort den erfarenheten att många dövstumma män kunna bliva synnerligen duktiga och framgångsrika som skraddaremästare, uttalar önskvärdheten av att eleverna å hantverksskolor för dövstumma måtte få tillfälle att lära tillskärning av herrkläder.»

Da alle fire foredrag gjaldt den praktiske oplæring blev de som nevnt optatt til diskusjon under ett.

Frk. *Gunvor Skog*, Skien, talte bl. a. for oprettelse av en industriskole for døde kvinner i Norge.

Hr. *G. Svensson*, Stockholm, ville bestämt taga avstånd från fru Beata Anderssons förslag. Vad skulle männen annars arbeta med, när kvinnorna gjorde intrång i männens yrke?

Hr. arkitekt *Gösta Wiberg*, Göteborg, var emot en alltför stark tillströmning til fabrikerne. Befarade att det skulle gå galet för dem å fabrikerne med alla dess olika slags maskiner. Ex. De kunna råka ut för olyckshändelser, maskinerne kunna taga skada genom deras förvällande. Härav följer att fabriksägarne i allmänhet äro obenägna att antaga dövstumma arbetare.

Kongressens president refererte nu et hilsningstelegram fra den danske konge. Det blev mottatt med stort bifall. Likeså referertes endel andre telegrammer.

Hermed avsluttedes tirsdagens forhandlinger.

Onsdag 30. juli kl. 10—12.

Møtet lededes av den finske visepresident hr. *John Sundberg*.

Emne: Fortsatt behandling om praktiske foressettelsesskoler, arbeidsskoler, for den døve ungdom etc.

Efterat dirigenten hadde overbragt en hilsen fra fru Julia Stadius, en av de finske døves fornemste velyndere, uttalte

hr. døvelærer *Berge*, Tr.hjem: Vi norske deltagere vil være taknemlige for å få høre litt om hvorledes fortsettelsesskolene, som allerede er igang i våre naboland, virker. Vi ligger i denne henseende meget tilbake i Norge. I 1916 vedtok riktignok Stortinget å utvide kurset med 1 år til 9-årig; og det var da meningen, såvidt jeg vet, at dette år skulde benyttes til fortsettelsesskole. På grunn av forholdene er denne beslutning ennå ikke gjennomført. Min mening er at denne 1-årige fortsettelsesskole ikke vil bære frem. Derfor foreslog jeg i 1916 at den skulde være 2-årig. En sådan skole må ha den praktiske opplærelse som hovedformål, og den teoretiske undervisning må komme i 2den rekke. Dette er jo også prinsippet for våre fagskoler. Skolene må legges så nær op til det praktiske liv som mulig. Guttene må opplæres i det håndverk de velger som sin livsgjerning. Vi kan begynne med snekkeri, skomakeri og skredderi og litt efter hvert utvide til å omfatte flere fag. De som vi ikke kan skaffe undervisning i det fag de har valgt, søker vi å anbringe i lære utenom skolen under dens tilsyn og kontroll.

Likeså bør guttene få nogen opplæring i landsens arbeide, så de kan skjytte et litet småbruk, som de helst bør ha ved siden av sitt

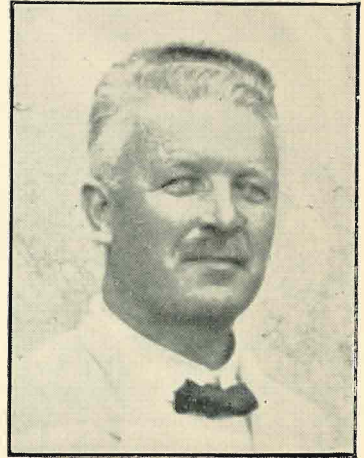
KONGRESSENS TILLIDSMENN FOR
FINNLAND

JOHN SUNDBERG
Vicepresident for Finland

FRK. SIGYN HEICHEL

PASTOR HUUGO NYBERG

håndverk. Pikerne må oplæres i alt — eller så meget som mulig av det — som en husmor må kunne for å stelle sitt eget hus: husholdning, husstell, barnepleie, stopping, lapping o.s.v. Dessuten må de hver lære et arbeide som de kan ha som næringsvei, f. eks. den ene kjolesøm, den annen kåpesøm, en tredje skreddersøm, eller linsøm, eller maskinstrikking o.s.v.

Både pikene og guttene må lære å stelle en kjøkkenhave, samt de enskleste ting i behandling og pleie av syke.

Antydning en resolusjon om innførelse av obligatoriske fortsettelsesskoler i praktisk opplæring, med avpassning efter de forskjellige landes forhold.

Hr. Forstander *Høgstrøm*, Danmark, fremhævede, at man ikke i Danmark havde Fortsettelsesskoler, men at man forsøgsvis var gaaet i Gang med Aftenskoler for Ungdommen særlig i Hovedstaden. Men for Piger alene havde man nu en stor og ret velsitueret Institution, Arbejdshjemmet for døvstumme Piger i København, hvor de unge Piger, der ønsker det, kan faa en to-aarig Uddannelse i Vask og Strykning, som Hjemmet specielt er indrettet paa, og har en stor Kundekreds.

D'hr. pastor *Malmer*, Lund, og pastor *Huugo Nyberg*, Helsinki, redegjorde for hvad der var gjort for den praktiske oplæring i Sverige og Finland.

Hr. skolebestyrer *Anderson*, Oslo: Vi må være glad, fordi de døve gjerne vil nå så langt som mulig. Vi kan bare sette pris på at de døve vil ha fortsettelsesskoler, og jeg er sikker på at vi som arbeider i døvesaken vil gjøre alt hvad vi kan for å få samfundet til å oprette skoler. Men skolene kan ikke gi en livsstilling, bare gi grunnlag for videre utdannelse. En sådan skole må være almindannende, lære elevene å bruke sine øine og hender og utvikle sig, men dersom skolen skulde lære dem noget, som kunde bli en livsstilling, må den ha mange lærere, og det blir for kostbart til få elever. — Jeg vil de døve skal lære flest mulig ting, men på en arbeidsskole lærer man bare 3—4. Den døve må få anledning til å lære det han har lyst til. I tilknytning til hvad hr. Rasmussen sa igår om psykoteknisk undervisning, vil jeg bemerke, at denne endnu ikke er kommet så langt at det går an å bygge et menneskes fremtid på den. Selv i Amerika, hvor man er nådd lengst, er man endnu så å si bare på eksperimenteringens stadium. — Når den døve blir voksen, må han i samarbeide med de voksne velge sin livsstilling. På de kommunale aftenskoler i Oslo går mange døve, som uten vanskelighet har gjennomgått fagskolen. Mestrene er som regel meget fornøiet med de døve.

Jeg tror det er vanskelig å få en fortsettelsesskole for gutter, som kan gjøre dem ferdig til en livsstilling. For de døve piker er det ikke så vanskelig. Husstell og almindelig håndarbeide er det viktigste for dem, og først i annen rekke komme finere håndverk. De døve må forstå, at skolene ikke kan gi dem en god livsstilling. Og døveorganisasjonen kan heller ikke gjøre det, — det er bare ved personlig flid, dyktighet og god opførsel at de døve kan skaffe sig en god livsstilling.

Hr. arkitekt *Gösta Wiberg*, Göteborg, trodde icke på nytta av fortsättningsskolor för dövstumma. Rekommenderade fackskolor för hörande såsom synnerligen lämpliga, enär den praktiska undervisningen där i allmänhet är grundligare. Och vid utgången därifrån kunne de lättare bestå i konkurrensen med de hörande.

Anslöt sig till förstandar Andersons anförande.

Anhöll att få göra följande tillägg til resolution:

«Alla unga dövstumma förhjälpas till inträde i utbildnings- och fortsättningsskolor för hörande.»

Hr. *Berge*, Trondhjem: Vi som arbeider for praktiske fortsettelsesskoler har visse erfaringer. Mange unge døve ute fra landdistriktene skriver til oss og ber oss hjelpe dem til å komme i lære. Vi går til mestrene og spør om plass for den døve. Mestrene svarer at de må først og fremst skaffe plass til den som kommer fra fagskolen. Så går vi til fagskolen for å tinge plass til den døve, men fagskolen svarer at den først og fremst må skaffe plass til ansøkere fra den by som har opprettet fagskolen. Kun en og annen gang får man inn en døv elev. Dertil kommer at de døves forsørgere utover landet ikke har råd til å bekoste dem først i fagskolen og siden i lære i byen.

Det er sagt av hr. Anderson, at han «trodde det var vanskelig å få en fortsettelsesskole for gutter som gjorde dem ferdig til en livsstilling». Hertil er å si, at ingen av oss som arbeider for disse skoler er så uforstandige å ville ha skolene anlagt slik. Men vi vil ha en 2-årig fortsettelsesskole, hvor guttene på barneskolens grunnlag lærer så meget, at når de derefter kommer på en privat mesters verksted, kan så meget at mesteren ser sig tjent med å gi dem en så stor lønn, at de kan underholde sig selv mens de fullender sin utdannelse. Jeg har konferert med håndverksmestrene herom, og de mener at dette lar sig gjøre. Herved hjelper vi elevene over de vanskelige år like efter konfirmasjonen, og vi hjelper dem også over de økonomiske vanskeligheter som så mange av dem nu stagnerer under. Og dertil kommer, at før en sådan fortsettelsesskole er igang, får ikke samfundet full valutta for de

omkostninger barneskolene pålegger det. Merkes må det også, at i de teoretiske fag kan døve ikke følge med på fagskolen.

Fru *Margrethe Becker*, Kjøbenhavn, fortalte om Arbejdet i Danmark, hvordan man der hjalp de Døve med at skaffe dem Arbejde. Hun erklærede sig forøvrigt enig med Hr. Gösta Wiberg, at de Døve burde tage Del i de Hørendes Undervisning og praktiske Arbejde. Det vil bære større Frugt end om de Døvstumme blev uddannet for sig selv.

Hr. *Leisner*, Oslo, var imot fortsettelsesskoler for unge menn, da de ikke vilde være istand til å bibringe elevene en sådan utdanning at de fullt rustet kunde ta kampen op med de hørende, idet disse alltid vil ha et visst forsprang ved den mere allsidige og fullt ut moderne utdanning som blir dem tildel.

Til å utarbeide forslag til en uttalelse, hvorom muligens alle kunde samle sig, blev der nedsatt et utvalg bestående av en døv og en hørende fra hvert land:

For Norge hr. Lunde-Johansen og hr. P. Anderson, for Danmark hr. Becker og hr. Høgstrøm, for Sverige hr. Gösta Wiberg og hr. Malmer, for Finnland hr. Eino Karilas og hr. Nyberg.

Denne komite fremla senere sådant forslag til resolusjon, som enstemmig vedtokes:

«Den 3die Nordiske døvekongress, samlet i Trondhjem juli 1924, opfordrer myndighetene i de respektive lande til virksomt å fremhjelpe såvel håndverksmessig som hvilkensomhelst annen utdanning, som måtte passe for de døve efter avsluttet skoletid, således som det måtte vise sig mest praktisk gjennom fortsettelsesskoler, fagskoler o. l. eller ved støtte til privat oplæring.»

Man optok derefter til behandling

9de emne: «Idrett på døvstummanstaltene.»

Innleder hr. *H. I. Jarlnæs*, Danmark:

De Døvstumme trænger mere end nogen anden til Idrætsovelser, idet de ikke bruger sin Stemme ret meget. De trænger derfor til at faa sine Lunger udvidet og øvet ad anden Vej; og her er Idrætten af alelrstørste Betydning, saasom Gymnastik, Svømning, Livredning, Løb, Kast og Sprang. — At den Døve kan tale virker ikke mere i vor Alder sa sentimentalt, som hvis han, hun, er dygtig i Idræt, eller en dygtig Tegner — eller har en smuk og hurtig Haandskrift. Er Døve i Besiddelse af nogen af disse Færdigheder,

vil de sikkert, naar de kommer ud af Institutterne, hurtigere og lettere komme i Forbindelse med den hørende, opvoksende Ungdom, hvad der vil have den største Betydning paa deres videre Livsbane.

Hr. *M. Dahlsgaard*, Danmark, anbefalede varmt Forslaget, og fremhævede den store Betydning for Dyrkning af Idræt paa Døvstummeanstalterne.

Hr. *Eino Karilas*, Helsinki, gav en interessant skildring av hvorledes idretten drives på døveskolene i Finnland.

Hr. *Martin Larsson*, Stockholm, underströk nyttan av idrott og framhöll att «skolföreningar för idrottens främjande» bildades vid dövstumskolorna i de nordiska länderna till fördel för de unga och idrotten.

Hr. *G. Svensson*, Stockholm, ville ej att idrotten på skolorna skulle bliva obligatorisk, och anhöll att kongressen uttalade önskvärdheten härav.

Hr. *Jarlnæs*, Danmark, ønskede ikke at stille nogen Resolution, og var tilfreds med de faldne Udtalelser. Nordiske Døvstummes Idrætsforbund vil arbejde for at hvert Land begynder for sig selv.

Hr. *G. Rasmussen*, Kjøbenhavn, sympatiserede med Foredragsholderen, hvad de større Børn angik. Derimod var han for de smaa Drenges vedkommende meget betænkelig. Det at synge og at dyrke Idræt er ikke ganske det samme. Medens Sangen langsomt udviklet de Hørendes Lunger, kan Idrætten derimod virke ganske brutalt paa de smaa Lunger. Barnets Tid er den lykkeligste i Menneskets Liv, og det bør ikke overanstrenges ved den tilsyneladende alvorlige Idræt. *Legen bør være Barnets saa længe som muligt.*

Han mente, at man meget godt kunde betragte Foredraget som Grundlag for et Forslag, og fremsatte følgende Resolution, som vedtoges:

«Den 3die nordiske Døvekongres henstiller til rette Vedkommende at tage under Overvejelse at indføre Idræt i Døvstummeskolernes ældste Klasser, saa at Interessen for Idrætten derigenem kan vækkes til Live.»

Under sakens videre behandling havde ennvidere hr. *Savissaari*, Finnland, ordet.

Møtet ajournertes derefter kl. 12—1.

Eftermiddagsmøtet kl. 1—3.

Optokes som 1ste sak til behandling:

10de emne: «Døvstumme-Raadet og dets Betydning for de Døvstumme.»

Innleder hr. *Viggo Chr. Hansen*, Kjøbenhavn:

For 2 Aar siden havde vi i Danmark mange forskellige Foreninger for Døvstumme: Sygekasse, Kvindeforeninger, Læseforeninger, Foredragsforeninger, Idrætsforeninger o.s.v. De var mange og syntes at kunne tilfredsstille de Døvstummes Trang til Hjælp og Udvikling — men dog manglede vi noget.

Vi har i Danmark en Mand, som alle kender, og det er Hr. Carl Becker — Formand for Sygekassen for Døvstumme. Han lagde nemlig Mærke til, at ofte hændte det, at der fandtes Døvstumme, som var kommen i en Forlegenhed, men ikke kunde finde et Sted, hvortil de kunde henvende sig om Raad eller Hjælp. Men disse Tilfælde vedkom ingen af de eksisterende Foreninger eller Institutioner for Døvstumme.

Derfor fik han den Idé at danne et Centraludvalg til Gavn for Døvstumme og et Døvstumme-Raad.

I Centraludvalget sidder 6 indflydelsesrige Hørende og 5 Døvstumme. — I Døvstumme-Raadet sidder 11 Døvstumme fra hele Danmark, de staar i Forbindelse med hinanden pr. Korrespondance. Desuden har Raadet antaget 9 faste Korrespondenter over hele Landet.

Døvstumme-Raadets Opgave er at beskytte de Døvstummes Interesser i alle mulige Retninger, saasom at

1) modtage mulig indsendte Forslag, Klager og Anmodninger om Raad til Undersøgelse. Raadet bestemmer, hvordan de indsendte Klager behandles,

2) tage de paa Kongressen vedtagne Resolutioner til Behandling,

3) fremme Samarbejdet mellem Døvstumme i hele Danmark ved Foranstaltning af Møder og lignende.

Døvstumme-Raadet har i Løbet af 1½ Aar holdt 11 Møder og 5 Ekspres-Møder og behandlet 37 Sager, Forslag og Forespørgsler.

Det første egentlige Resultat af Døvstumme-Raadets Arbejde var Behandlingen af en Sag angaaende Filmen: Døvstummelegatet.

I Filmen var fremstillet en Døvstum saa sindsvagt at Filmspublikummet, som for det meste bestaar af Ungdommen, og som Regel ikke har nogen Viden om de Døvstummets Gøren og Laden, vil kunne faa et uheldigt Indtryk af de Døvstumme. Efter Forhandling med vedkommende Direktør gik denne straks ind paa at standse Salget af saadane Films. Senere har Hr. Forstander Bech i Fredericia og Hr. A. Borch i Randers faaet sat en Stopper for Fremvisningen de nævnte Steder.

Døvstumme-Raadet har modtaget en Anmodning om at medvirke til en Benaadning for en Døvstum, som var idømt Fængselsstraf for en alvorlig Forbrydelse. Vedkommende Døvstumme fik paa Grund af Døvstumhed en meget mild Dom og fik senere Resten af Straffen eftergivet — uden Døvstumme-Raadets Medvirkning — i Anledning af Kongeparrets Sølvbryllupsdag. Døvstumme-Raadet fandt ingen Anledning til sin Medvirkning til Benaadningen og ønskede at bekendtgøre sit Standpunkt overfor eventuelle døvstumme Lovbrydere:

Vi Døvstumme har ofte vist, at vi kan optage Konkurrencen med de Normale i mange Retninger, hvilket jo kun kan tjene os til Ære. Men naar vi ønsker lige Ret med de Hørende, maa vi ogsaa anerkende at Døvstumme, som begaar Forbrydelser, saafremt de ikke er abnorme i aandelig Henseende, maa lide samme Straf som Hørende, og at den Døvstumme, som faar sin Dom — naar den ovenikøbet er meget mild — maa tage den som en Mand.

I Anledning af Trondhjem-Kongressen har Døvstumme-Raadet dannet en dansk Lokalkomite.

Desuden har vi behandlet forskellige Forslag og Forespørgsler, samt en Række Sager af privat Karakter, som ikke skal offentliggøres, da de tilhører Privatlivets Fred.

Der har været ansøgt om Statens Tilskud til Døvstumme-Raadets Udgifter, men Staten i Danmark maa ligesom i de andre Land spare. Derfor har Døvstumme-Raadet gennem Døvstummeblade rettet en Henvendelse til alle DøvstummeForeninger om aarligt at støtte Døvstumme-Raadet i dets Administrationsudgifter. Denne Henvendelse har Frugt, idet en Mængde forskellige Foreninger har tilsagt Raadet sin Støtte, saa det roligt kan se sin Fremtid i Møde.

Det er utvivlsomt af stor Betydning for de Døvstumme at have et Døvstumme-Raad. — Det er et Skridt fremad m. H. t. vor Selvstændighed, da vi viser at vi mere og mere er i Stand til paa egen Haand at klare de forskellige Vanskeligheder og saaledes aftage noget af de Byrder, som de Hørende har af os.

Jeg vil anbefale de andre Lande ogsaa at danne et Døvstumme-Raad og staar til Tjeneste med nærmere Oplysninger, om det ønskes. —

I den efterföljande diskusjon uttalte hr. arkitekt *Gösta Wiberg*, Göteborg, att han fann hr. Hansens föredrag intressant. Framhöll att Svenska Dövstumförbundet i sitt verkställande utskott hade samma ordning som Danmark i sitt dövstumrådet.

Hr. *Axel Fleischer*, Oslo, mente at i Norge trengte man ikke et sådant dövstumrådet, da man nu hadde en så sterk døvorganisasjon, der i ett og alt varetok de døves interesser, at man foreløbig var tilfreds med forholdene som de er i Norge.

Hr. *G. Svensson*, Stockholm, belyste nytten av dövstumråd genom att relatera fall, där dövstumprästen och Frälsningsarmén fått träda emellan vid hjälp åt dövstamma. Fall, som annars, enligt talaren, bort hänvisas till Dövstumförbundet; härvidlag det Svenska Dövstumförbundet. Detta borde göra sig mera känt genom tidningsprässen, enär det för den stora allmänheten är föga känt.

Hermed avsluttedes debatten om denne sak og man gikk over til:

11te emne: «Är ett samarbete mellan Nordens Dövstumassociationer möjligt?»

Innleder hr. *John Sundberg*, Finland:

Ärade deltagare i Tredje nordiska Dövstumkongressen!
Ovanstående fråga är så enkel och klar, att den väl icke fordrar långa utläggningar. Likväl vill jag komma fram med de motiv och skäl som enligt min tanke äro förutsättningen för ett verkligt och resultatrikt arbete mellan Nordens dövstamma och deras organisationer.

Våra nordiska dövstumskolor hava ju redan 100-åriga anor. Den danska skolan närmar sig 120 år, den svenska skolan 110 år, den norska skolan firar i år sitt 100-års jubileum, och den finska skolan begår efter ett antal år sitt 100-års minne. Från Danmark fick Norge sin skola, och till Sverige står Finland i stor tacksamhets-skuld — för sin första skola. Under dessa 50 år hava Nordens skolor redan hunnit utsläppa tusenden elever, vilka i högre eller lägre grad hedrat sina skolor och utfört självständigt arbete inom sina föreningar efter slutad skolgång. I varje land har stiftats den ena dövstumföreningen efter den andra, så att vi hava ett flertal föreningar, även för olika ändamål, i vart och ett av våra hemland. Ju längre arbetet fortskridit till vårt bästa och för vår utveckling.

har tanken på våra egna dövstumförbund vaknat. Genom dessa hoppas vi att bättre kunna tillvarataga våra arbetsresultat och komma i samarbete med ett vart av de fyra länderna. Även våra dövstumlärare och -präster hava visat ett storarta intresse för våra önskningsmål och framåtsträvanden genom att stifta föreningar till förmån för dövstumma, som resulterat i ålderdomshem för dövstumma, jordbruksskolor för dövstumma m. m. Våra mera försigkomna manliga dövstumma hava stiftat flera idrottsklubbar och ett nordiskt dövstumidrottsförbund. Alla dessa i sin tur hava resulterat i de nordiska dövstumkongresserna, den första år 1907 i Köpenhamn, Kongens smukke By, och den andra år 1912 i Stockholm, Mälarens drottning. På grund av världskriget hava vi på 12 år ej kunnat komma tillsammans för att stärka sambandet, men hoppas jag att detta må kraftigt stärkas i dessa dagar på vår 3dje kongress i Nidaros stad och att det ytterligare vid den nästa kongressen i de tusen sjöarnas land må vinna i styrka och målmedvetenhet.

Men mellan de nordiska dövstumkongresserna vill det tyvärr vara långa mellanrum. Dessa skulle bäst kunna förkortas genom personliga besök i de olika nordiska länderna. Under dessa besök kunde anordnas föredrag berörande resp. olika länders historia, geografi, dövstummas förhållanden o. s. v. samt studier i varje lands dövstumarbete för inhämtande av nya idéer och uppslag. Vi hava ju även i varje av våra länder egna dövstumtidningar, som skulle vinna mycket genom besök av andra länders redaktionskrafter. Även hava vi ett icke så litet antal dövstumpräster, som skulle genom besök hos sina kolleger i de andra länderna, vinna mycken erfarenhet. Genom studium av de olika förhållandena skulle de kunna sprida kunskap om de olika dövstumarbetena i andra länder och om deras framåtskridande. Även de dövstumma lärare, som arbeta för sina dövstumma utom skolorna skulle få en vidgad blick för de olika behoven. Framförallt borde de ledande personerna inom våra fyra länders dövstumförbund få tillfälle att sätta sig in i de andras arbetsförhållanden och sammansättning samt dessutom sprida kunskap om sitt eget förbunds arbete och program. I våra respektiva länder kunna vi alltid åstadkomma fria resor antingen genom statens frikostighet, genom våra dövstumförbund eller derigenom att de föreningar, vilka önska besök, skulle betala sin tribut. Den välkända nordiska gästfriheten måste kunna göra sitt bästa för sina gästers välkomnande. De nordiska idrottstävlingarna, vilka återkomma vart annat, vart tredje år, hava redan visat sina spår. Par, tre stycken av våra dövstumpräster, vilka gjort besök hos sina ämbetsbröder i de olika länder, hava förklarat sig ytterst belättna med sina studieresor och besök i olika dövstumföreningar, skolor, ålderdomshem, o. s. v. — Manar

icke ett sådant exempel att genomdriva tanken på den nordiska enheten och samarbetet för vårt bästa och höjandet av vår sociala ställning bland de hörande i våra respektiva länder?

Jag beder att till mötet få överlämna diskussionen om denna fråga, om den är av behovet påkallad. Som resolution ber jag få föreslå:

«att vi i varje land genom våra dövstumförbund sträva till att förverkliga denna tanke, t. ex. genom ömsesidiga besök av kända krafter och förmågor, genom fria resor och känd gästfrihet i och för befrämjandet av vårt bildningsarbete och för att öka kunskapen om våra grannländers dövstumarbete.»

I den efterföljande debatt talte hr. *Eino Karilas*, Finland, inntrengende för et bedre samarbeide mellem de nordiske landes døde. I Finland vilde man ha særlig interesse av en bedre vekselvirkning med Danmark og Norge.

Hr. *Henning Dahl*, Oslo, satte stor pris på samarbeide mellem døde i de forskjellige land. Samarbeidet kunde lettest foregå skriftlig, men dette var langt fra nok. Anbefalte at døveforeningene burde arbeide for at der blev ydet stipendier, så personlige besøk kunde finne sted. Nevnte at det hadde været en oplevelse for de døde i Oslo å få besøk av hr. pastor Jakobsen fra Danmark og høre ham fortelle om arbeidet blandt døde dernede. I de nye love for De døves forening i Oslo var det vedtatt som ett av foreningens formål å samarbeide med døveinstitusjoner i andre land.

Hr. *Jarlnæs*, Danmark, fremhævede den store Betydning af Samarbejdet, og anbefalede at et saadant realiseres.

Hr. *G. Rasmussen*, Kjøbenhavn, kunde meget godt anbefale et bedre nordisk Samarbejde, og det var hans Tro, at de Resolutioner, som de Døvstumme er med til at vedtage paa de nordiske Døvekongresser, derved vil have bedre Udsigt til at blive gennemførte.

Hr. *K. Schaarup*, Danmark, ønskede en Circulation af Films og Bøger.

Hr. *Becker*, Kjøbenhavn,, var begejstret for Forslaget om bedre nordisk Samarbejde og foreslog en Resolution, som gik ud paa, at hvert Lands Centralorganisationer skulde vælge Repræsentanter til et Centralraad for de fire nordiske Lande. Dette Centralraad skulde saa arbejde for de specielle vigtige Opgavers Løsning.

Visepresident *Sundberg*, uttalte en hyldest til hr. C. Becker, Danmark, som tok initiativet til den første nordiske dövstummekongress, hvilket tiltrådtes av forsamlingen.

Hr. Forstander *Høgstrøm*, Danmark, ønskede, at saadanne Foredrag efterfulgtes af Diskussion.

Hr. *Berge*, Trondhjem, uttalte at «Norske døves landsforbund» vilde interessere sig for et bedre nordisk samarbeide. Han vilde gjerne ha stemt for hr. Beckers forslag, såfremt saken hadde vært bedre kjent i Norge. Man vilde ta alt mulig hensyn hertil.

Hr. C. Dan. *Andersson*, Göteborg, ansåg att ett intimare samarbeide mellan de nordiska dövstumförbunden borde företagas.

Hr. *Sundbergs* forslag til resolusjon vedtokes derefter enstemmig.

Som næste sak optokes

12te emne: «Fabrikk- eller fagmessig utdanning?»

Innleder hr. *Axel Fleischer*, Oslo:

På et av våre diskusjonsmøter henledet pastor Bonnevie-Svendsen vår oppmerksomhet på spørsmålet, om det var heldig at de dove valgte fabrikkarbeide som livsstilling.

Vi har da mellom oss behandlet dette emne, og fremdrar følgende, nærmest som opplysning til veiledning for unge dove, der står i begrep med å velge sig stilling for livet.

I gamle dager var de dove for det meste henvist til å gå håndverksveien. Senere, da de tallrike fabrikker opstod, søkte de unge disse. Der var nemlig god lønn å få, og dertil slapp de de tunge læreår for en ussel lønn og ofte dårlig behandling.

Da nu de pinaktige tider kom, og de fleste fabrikker måtte innskrenke sin virksomhet, blev følgende de dove satt ut av arbeide. For å friste livet måtte de søke sig nødsarbeide eller gå som dagarbeidere hos håndverksfolk.

Der fremkom da også den opplysning, at de som hadde lært et håndverk, stod sig bedre, og alltid hadde lett for å klare sig i alle tilfeller.

Å arbeide på fabrikk med ett og samme gjøremål dag for dag — år efter år — sier sig selv blir ensformig og trettende i lengden. De blir tilsist selv lik en maskine.

Da det meste arbeide på en fabrikk går på akkord, kreves der stor ferdighet for å kunne tjene godt.

Selvfølgelig byr ikke fabrikkarbeide på den oppløftelse i sinn og den elastisitet og spenstighet i ånd som håndverket byr på.

Det å kunne gjøre et arbeide helt fra begynnelsen til enden, f. eks. lage et par støvler, klippe og sy en dress, det skaper glede og tilfredshet og virker mere foredlende på sinnet.

En håndverker blir ikke bunden som en fabrikkarbeider, han kan avvekslende farte om fra den ene mester til den annen og alltid lære mer og mer i sitt fag.

Det viser sig også, at nettop de utlærte håndverksarbeidere, som f. eks. skomakere, på en skofabrikk har lettere for hurtig avansement fra den lettere til den vanskeligste plass, enn den som intet før har lært.

Der er også talt om, at fabrikkene kvier sig for å ansette døve for riksforsikringens skyld, da der er høiere premie å betale for dem, — tillike at håndverksmestrene nødig tar døve i lære, da det er forbundet med mere tid og møie å utlære dem.

Å gå som læregutt i flere år og få liten lønn i læretiden skal ikke friste de unge døve til å gå håndverksveien; men det gjelder jo kun nogen læreår som kommer en tilbeste hele livet igjennem, og derfor burde man anbefale de unge fagmessig utdanning istedetfor fabrikkarbeide.

Efter min mening burde der opprettes et landsfond med det formål å hjelpe unge, ubemidlede døve under læretiden, samt yde de mestre der vil utlære døve, etslags godtgjørelse for deres møie.

Derved kunde man redde de unge fra den fristelse heller å gå fabrikkveien, som byr bedre fortjeneste, men er mere usikker.

Hermed avsluttedes forhandlingene på kongressens tredie dag efter at presidenten hadde oplest et hilsningstelegram fra Sveriges konge; det mottokes med megen begeistring.

Torsdag 31. juli kl. 10—12 form.

Møtet lededes av den svenske visepresident hr *C. Dan Andersson*.

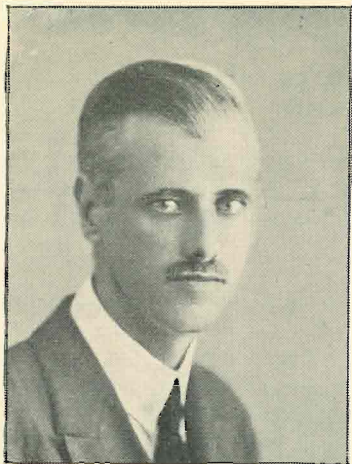
13de emne: «Tilsynsutvalg ved døves skoler.»

Innleder fru *Skollerud*, Oslo:

Ved de fleste skoler er der opprettet et utvalg av menn og kvinner, som skal føre tilsyn med skolene.

Således har der også tidligere vært tilsyn ved de døves skoler, men dette er nu nedlagt, efter pastor Svendsens sigende for å spare.

KONGRESSENS TILLIDSMENN FOR
SVERIGE

O. DAN ANDERSSON
Vicepresident for Sverige

ALGOT ANDERSSON

EDVIN PETTERSSON

PASTOR MALMER

Dog mener han, at der heller burde være skjerpert kontroll, og at kravet om tilsynet burde komme fra de døves side.

Det er en meget viktig sak, at forståelsesfulle mennesker utenifra kontrollerer forholdene ved en skole. De skal kritisere det som muligens ikke er helt i orden, og dertil kreves først og fremst at de har forstand på barn, på deres tenkesett og følelser. De må med letthet kunne gjette sig frem, finne forskjellig ut av barnas følelsesliv og opptreden.

Man har også innsett at et tilsynsutvalg bestående av bare menn har meget vanskelig for helt ut å fylle sin oppgave — derfor er kvinner kommet med i tilsynet. De har ialfall bedre forståelse av det barnslige følelsesliv. Deres morsinstinkt sier dem hvad barn tenker og føler.

Jeg vil spesielt fremholde, at et utvalg ved døveskolene, bestående av bare hørende, vanskelig kan gjennomføre sin oppgave helt, fordi det er utenfor deres ramme å kjenne til de døves særstilling og natur. Derfor er det viktig å ha eldre, erfarne døve med i tilsynet.

Døve barn kommer nemlig fra hjemmet til skolen i helt nye forhold. Deres døvhet og stumhet er en skranke, som de hørende barn ikke kjenner til.

For de døve åpner der sig en helt ny verden, såsnart de lærer å tale og lese. De begynner da å forstå, mens det nye gjør sig langt mindre gjeldende for de hørendes vedkommende.

De døve barn har nemlig også sterkere bånd til hjemmet enn de hørende; deres hjemlengsel vil derved bli endel sterkere.

De døve barn er i det hele mere hjelpeløse og fremmede på skolen, særlig i de første år.

Alle disse ting gjør forholdene vanskeligere på en døveskole enn på andre, almindelige skoler. Og kun døve, der selv har oplevet det samme som de døve barn, kan helt ut sette sig inn i deres liv, deres savn og ønsker.

Videre er det av stor viktighet, at de døve barn har mot til å åpne sig for enkelte av utvalgets medlemmer. Men når disse er hørende, vil dette ganske naturlig bli meget vanskelig. En døv derimot vil av døve barn bli betraktet som en venn, ja næsten som en far eller mor, og barna vil med tillit og frimodighet tale med de døve utvalgsmedlemmer om sine gleder og sorger. Det er derfor et sterkt krav til et tilsynsutvalg ved en skole, at det helt ut kan forstå sig på barn, og det sier sig selv, at *døve barn kun kan forstås helt ut av døve*.

Det blir derfor et nødvendig krav, at der i tilsynsutvalgene for de døves skoler her i Norge innvelges døve. Disse bør utpekes av de døves foreninger på stedet.

Jeg tillater mig å fremsette følgende resolusjon adressert til N. D.

Landsforbunds styre: å ta under overveielse å få gjennomført, at der i tilsynet ved de døves skoler ubetinget bør innsettes nogen døve — særlig utvalgt av de døves foreninger på stedet hvor de døves skoler er.

Det besluttetes at dette emne skulde behandles sammen med det fra Danmark anmeldte

14de emne: «Bør Døvtumme have Repræsentation paa Døvtumundervisningsomraadet?»

Innleder hr. C. Becker, Kjøbenhavn:

Mine ærede Damer og Herrer!

At dette Spøragsmaal i disse demokratiske Tider ikke kan afvises, kan vi ikke være blinde for — ejheller Lærerne og andre Autoriteter paa Døvtummeomraadet; thi vore Krav kommer stadig til at kunne stemme med Nutidens Krav og er derfor paa enkelte Steder erkendte som selvfølgelige Rettigheder.

Det har Døvtummekongresserne paa det tydeligste resolveret og ogsaa hjulpet en Del — i alle Fald for Danmarks Vedkommende, da man efterhaanden har begyndt at imødekomme vore Ønsker.

For Eksempel har Staten i sin Tid (i Aaret 1917) beskikket et Par af os Døvtumme (Hr. Jarlnæs og mig) til Medlemmer af den af Staten nedsatte Kommission til Døvtummeundervisningens Omorganisation. Denne Kommission har taget nogle af de paa de nordiske Døvtummekongresser fattede Resolutioner under Behandling og taget Hensyn til vore egne Tanker og Standpunkter.

Dog har man i denne Kommission ikke villet tage Hensyn til vort naturlige Krav paa egen Repræsentation paa Undervisningsomraadet, medens det for os meget ubegribelige har kunnet ske, at man har taget Hensyn til Forældreforeningens Krav paa at have Ret til at repræsenteres og at indblende sig i Skolesagerne, hvori vi af Erfaring kan sige at Forældrene aldeles er blottede for Erfaringer eller Forudsætninger (Forældreforeningen er nemlig en Forening af Forældre til Døvtumme Børn). Hvad disse mangler i de fornødne Erfaringer, der kun er erhvervede igennem egen Skolegang, har vi Døvtumme i rigeligere Grad og ved bedst hvor Skoen trykker.

Vi Døvtumme maa desuagtet en Gang imellem høre at Døvtumme efter endt Skoletid er færdige med Skolen og derfor ikke har med den at gøre længere — og en Gang imellem at vi stadig

endnu ikke er modne eller kompetente til den Slags Behandling eller Bedømmelse af de Sager, der vedrører vore egne smaa Lidelsesfæller.

Man glemmer stadig at vi ogsaa har Ansvar for de kommende Generationer, som med større Ret, naar de ser at deres Klager stemmer med vore, vil spørge hvor det kan være at vi ikke har søgt at forhindre det, man har gjort mod de ældre og som ikke bør have været gjentaget.

Flere Eksempler kan vi fremføre. F. Eks.: Medens Lærerne først har kastet Grammatik væk fra Skolen og dog senere ikke har kunnet være enige om Gavnligheden af det skete, gaar det anderledes med os Døvstumme, da vi stadig er af den Mening at Grammatik slet ikke kan undværes og derfor bør genindføres, og de yngre Generationer bekræfter de ældres Standpunkter.

Ogsaa med Hensyn til de enkelte Læreres eller Lærerinders Evne til at lære fra sig mødes de yngre med de ældre i Kritik.

Om Forældrene forstaar det, er et stort Spørgsmaalstegn, fordi de mangler Forudsætninger for at kunne begribe Døvstummes Tankegang, og derfor slet ikke kan følge med Undervisningen — hvilket bekræftes ved Aarseksamenerne.

Apropos om de Fordele ved Døvstummes Repræsentation, som opnaaes ved godt Samarbejde mellem Lærerne og Døvstumme, som med Glæde giver Vink om Fejlene og om hvor Skoen trykker hos de smaa Børn.

Men nu, naar vi forlanger eller ønsker at repræsenteres paa Skoleomraadet ligesom Forældrene, lyder Svaret: Ja, det er fordi Forældreforeningen er den Forening, hvis Formaal er at varetage deres døvstumme Børns Tarv, medens vi ikke har kunnet vise noget saadant, og hvis vi alligevel har kunnet, saa vil man maaske tage Hensyn til vore Krav.

Derfor har vi oprettet det Døvstummeraad, der kun bestaar af repræsentative Døvstumme og hvis Formaal er at varetage alle Døvstummes (baade voksne og smaa) tarv, — og det Udvalg til Gavn for Døvstumme i Danmark, som bestaar af baade Hørende og Døvstumme, hvoraf 3 Medlemmer af Døvstummeraadet, og danner Forbindelse mellem Autoriteterne og Døvstumme, og efterhaanden vil man erkende at vore Krav er berettigede og vore Standpunkter respekteres. Døvstummeraadet modtager alle mulige Klager og behandler dem efter nøje Overvejelse og gør med dem som det synes at skulle gøres. Blandt Klagerne vil der findes nogle Anker over Undervisningen eller Lærerne, som ikke maa afvises fra Døvstummeraadet uden særlige Grunde.

Skønt vi har Døvstummeraad og Centraludvalg til Gavn for Døvstumme i Danmark, hvoraf vi venter meget, er jeg af den Mening at den 3. nordiske Døvstummekongres bør vedtage den Resolution,

at Døvtumme af Hensyn til Gavnligheden for Døvtummeunder-
visningen bør have egen Repræsentation.

I den efterfølgende diskusjon uttalte hr. *Gösta Wiberg*, Göteborg, att det icke kunde bli fred på undervisningens område föränn det blev samarbete mellan de dövstumma och lärarne. Dessa sista upp-
taga förslagen icke annat änn såsom ett utslag av misnöje av de dövstumma över den nu bestående ordningen. — Anslöt sig till hr. Becker.

Skolebestyrer *Andersson*, Oslo, hadde ingen betenkeligheter ved å få de voksne døve med på råd. Han vilde dog gjøre opmerksom på, at meget hadde forandret sig og bedret sig på skolene i den senere tid. Men det kan jo være at ikke alt er som det skal være, og kan de døve bidra til å bedre forholdene ved gode og velmenende råd, så vil de nok bli hørt.

I debatten deltok ennvidere herrerne *J. Hovland*, Bergen, *Knut Hässler*, Stockholm, *Charles Leisner* og *A. Fleischer*, Oslo, og *G. Rasmussen*, Kjøbenhavn.

Følgende resolusjon vedtokes tilslutt:

«Den 3die nordiske døvtummekongress i Trondhjem uttaler, at der i tilsynet for døveskolene i de 4 land bør innsettes nogen døvtumme, utvalgte av de døvtummens egne organisasjoner, ti det må anses for givet, at de døvtumme på grunn av deres egne erfaringer og lange skolegang, samt deres kjennskap til sine mindreårige lidelsesfellers tankegang, er bedre skikket til det enn foreldrene.»

Som næste sak forelå spørsmålet om døves adgang til å bli lærere ved døveskolene. Det besluttet at begge innleiderne skulde holde sine innledningsforedrag før man optok saken til diskusjon.

15de emne: «Bör icke de dövstumma hava till-
fälle att bli lärare vid dövstumsko-
lorna?»

Innleder hr. *N. Edv. Simonson*, Lund.

Han uttalte:

Vid Nordens dövstumskolor finnas kanske i närvarande stund icke en enda dövstum lärare. I Sverige finnas åtminstone ingen. Och kunna vi dövstumma icke ändra de bestämmandes uppfatt-

ning i denna sak, tvivlar jag på att någon dövstum nu eller framdeles får plats som lärare vid någon dövstumskola.

Men förut hava vi haft många dövstumma lärare och lärarinnor vid dövstumskolorna i Norden. — Vid Det kongelige Dövstummeinstitut i Kjøbenhavn hava som lärare tjänstgjort 14 dövstumma personer under dess hundraåriga bestående. Sveriges dövstumskolor hava haft 17 dövstumma lärare. Och de dövstumma hava i alla länder visat sig vara utmärkta dövstumlärare. För att påvisa detta vill jag blott erinra om Ole Jørgensen i Danmark, Malm i Finland och Titze i Sverige. Det är därför en stor förlust att de dövstumma nu äro utestängda från lärareplatser vid dövstumskolorna. Detta är en förlust för oss vuxna dövstumma. Det är nämligen nu icke många dövstumma som i ekonomiskt og socialt hänseende kunna tillkämpa sig en ställning som motsvarar en dövstumlärares. Men att nästan alla dövstumma måste stå lågt i dessa hänseende verkar nedprässande på de dövstumma i allmänhet. Om blott några dövstumma kunde få dövstumlärareplatser, skulle dessa verka lyftande och stödjande på hela skaran av dövstumma och förskaffa de dövstumma i allmänhet ett större anseende. De skulle kunna föra vår talan såsom ingen andra. Vilken betydelse hava icke Ole Jørgensen og Titze haft för förbättring av de dövstummas villkor! Finnas nu någon dövstum som har lika stor betydelse som de? Åtminstone icke i Sverige! Men så finnas icke heller någon dövstum som är lärare.

Det är en förlust för de dövstumma barnen, särskild för de barn som måste undervisas med hjälp av tecken, att dessa icke kunna få lärare, för vilka åtbördsspråket är det naturliga meddelelsemedlet. Vilka goda resultat kunde icke Titze vinna med elever som av hörande lärare befinnas nästan oemottagliga för all undervisning?

Det är en förlust för den praktiska utbildningen vid våra dövstumskolor att där icke mera finnas handtverkslärare som förstå de dövstumma och deras naturliga språk och som hava hjärta för dem och för deras viktigaste skolämnen, konsten att använda sina händer, av vilket arbete de flesta dövstumma måste leva. De hörande handtverkslärarne äro ju i regel, åtminstone i Sverige, vanliga handtverksgesäller som icke hava och icke skaffa sig någon pedagogisk utbildning och som icke förstå dövstumma och dövstumundervisning och aldrig lära det. De lära sig sällan eller aldrig åtbördsspråk och kunna därför aldrig förstå de dövstumma som icke lärt att tala. Hurudan skall då deras undervisning i handtverket bliva när eleverna icke förstå dem och de icke förstå eleverna? Ja, vi dövstumma som sett det, vi veta det.

Icke varje dövstum är duglig till dövstumlärare, men att det funnits många dövstumma som varit utmärkta lärare i dövstumskolan, det veta vi alla. Och att det ännu finnas många dövstumma,

som äro intelligenta, hederliga, karaktärsfasta och pålitliga, det veta vi alla. Pastor Malmer har ju ofta påvisat detta vid flera tillfällen i sina uppsatser om dövstumma, särskilt i sina «Vackra bilder från de dövstummas värld».

Att en dövstum skulle vara lämplig att undervisa i tal och avläsning, är ingen som påstår.

Men däremot vågar jag påstå att intelligenta, rikt utvecklade, karaktärsfasta och goda dövstumma skulle kunna bliva de bästa lärare för de barn som måste undervisas med hjälp av åtbördsspråk.

Och vidare vågar jag påstå att dövstumma handtverkslärare skulle i många fall nå bättre resultat än vad nu sker särskilt med de dövstumma som icke lärt att tala och avläsa.

Det är föreslaget att vi i Sverige skulle få en särskild skola för de dövstumma barn som icke kunna lära tala och avläsa och vidare att vi skulle få en fortsättningsskola med huvudsaklig undervisning i handverk. Vid båda dessa skolor borde anställas dövstumma som lärare.

Jag föreslår den ärade församling att i denna fråga göra följande uttalande:

«Tredje Nordiska Dövstumkongressen uttalar önskvärdheten av att dövstumma i största möjliga utsträckning anställas som handtverkslärare och handarbetslärarinnor vid dövstumskolorna och att lagarna angående dövstumundervisningen ändras så, att de dövstumma barn som måste undervisas med hjälp av åtbördsspråk, åter måtte komma i åtnjutande av förmånen att hava lärare, för vilka åtbördsspråk är deras naturliga meddelelsemedel.»

16de emne: «Adgang for døve til å bli lærere ved døves skoler.»

Innleder hr. *Herman Jansen*, Oslo:

Det erkjennes i vår tid at døve har samme trang til og krav på utdanninge og derav følgende rettigheter som sine hørende medborgere.

Målet for undervisningen i de døves skoler er å komme folkeskolens prinsipper så nær som mulig. Dette er jo godt og vel, men man burde jo også samtidig ta hensyn til de døve elevers videre utvikling. Dette vil man kunne opnå ved opprettelse av særklasser. Her skulde man så anbringe opvakte og begavede elever, der således straks fra begynnelsen av sin skolegang og op igjennem skoleårene

kunde få *jevn* og rolig undervisning i høiere skolefag, så at de ved konfirmasjonsalderen kunde velge enten de vilde fortsette sin videre teoretiske utdanning med middelskoleeksamen, eller søke praktisk utdanning.

Gehalten av de åndelige verdier der innvendes gjennom undervisningen for de døve avhenger for en stor del av at de har lærere med forståelse og innsikt. Læreren må føle sig i pakt med sine døve elever for å kunne utøve sin lærergjerning på rette måte.

De døve, som selv har pløiet de samme marker og kjenner alle vanskeligheter av egen erfaring, *skulde ikke de være de rette veiledere og lærere for døve elever?* Jo, det vil de sikkerlig være.

De fleste døve har i sig medfødte evner, som ved å ledes på rette måte, og ved et ihærdig selvstudium, kan gi betingelse for videre utdanning, også til å ta lærereksamen. Vilde det ikke da være et både rimelig og rettferdig krav, at døve med videre utdanning, og som viser sig å ha alle forutsetninger for å fylle en sådan stilling, blev åpnet adgang til lærerstillingene?

De døve lærere og lærerinner, der har de samme livsvilkår som de døve elever, og derfor bedre kan bedømme sine elevers opfatningsevne, deres karakter og følelsesliv, er jo i så henseende ulike bedre stillet enn det hørende lærerpersonale.

For de døve elevers skyld krever vi derfor nu, at der ansettes døve lærere og lærerinner i sådanne fag hvor undervisningen kan foregå i forbindelse med tegn, f. eks. *religion, historie, regning, tegning, norsk stil* m. v.

Undervisningen vil derved visselig bære bedre frukter enn hittil, til gagn og velsignelse for de døve selv i deres kamp for tilværelsen, og til gagn for dem som medborgere såvel i det store som i deres eget lille samfund.

Jeg foreslaar derfor følgende resolusjon:

«Norske deltagere, samlet til den 3die nordiske døvekongress i Trondhjem 1924, henstiller på det innstendigste til Norske Døves Landsforbunds styre å arbeide for det mål, at det lærerkursus som er opprettet ved de døves skoler, også må bli stående åpent for de døve, som ønsker å gjennomgå en grundig utdanning i den hensikt å bli lærer eller lærerinne i de til døveskolene hørende fag — tale- og artikulasjonsøvelser undtatt.»

Kongressen ajournerte nu sitt møte kl. 12—1.

Eftermiddagsmötet kt. 1—3.

Det i formiddagsmötet innlede spørsmål optokes til diskusjon, hvori deltok d'hr. C. Becker og forstander Høgstrøm, Danmark, som fortalte, at der er to dövstumme lærere i håndverk på instituttet i Kjøbenhavn. De har samme lønn som de hørende lærere. Ennvidere hadde d'hr. Ø. Ordning, Skien, J. Hovland, Bergen, og G. Svensson, Sverige, ordet.

Under debatten tok hr. Herman Jansen sitt resolusjonsforslag tilbake, hvorefter hr. Simonsens forslag til resolusjon vedtokes enstemmig.

17de emne: «Kyrkor för dövstumma eller kyrksalar i ålderdomshem för dövstumma.»

Innleder hr. C. A. Streiffert, Malmö:

I Danmark och Norge har man kyrkor, som äro byggda endast för att tillfredsställa de dövstummas behov av gudstjänstlokaler på de platser, där kyrkorna äro belägna.

För omkring 15 år sedan insamlades pengar för byggande av en kyrka för dövstumma i Stockholm. Vem som *nu* förvaltar dessa pengar, vet jag icke, ej heller vet jag, om insamlingen fortsättes.

På senare tid har insamlats pengar till byggande av en kyrka här i Trondhjem. Och dock är Trondhjem icke fullt hälften så stor som den stad, där jag bor, nämligen Malmö; Trondhjem är icke fjärdedelen så stort som Göteborg, icke åttendedelen så stort som Stockholm. Om det är lämpligt att bygga en dövstumkyrka i Trondhjem, därom varken jag *vill* eller *kan* yttra mig. Men att byggandet av dövstumkyrkor i Stockholm och Göteborg lättare skulle kunna försvaras, torde vara tydligt för var och en.

Att vi varken *kunna* eller *böra* bygga en kyrka blott för de dövstummas gudstjänster i Malmö, som dock är dubbelt så stort som Trondhjem och där långt flera dövstumma mycket lättare kunna samlas till gudstjänst, utan att några behöva resa så synnerligen lång väg, därom är jag absolut övertygad.

Vi dövstumma kunna få samlas till gudstjänst i Malmö under dövstumpastorns ledning högst 12 gånger om året. Pastor Malmer undervisar i dövstumskolan i Lund ungefär 120 dagar om året. Därför kan han anordna dövstumgudstjänster ute i distriktet endast omkring 110 dagar om året. Då i Malmö bo endast en niondedel av de dövstumma i distriktet och då ju rättvist är, att de döv-

stumma över hela distriktet erhålla ungefär lika många gudstjänster i förhållande till sitt antal utan att behöva resa till annan plats härför, komma endast 12 gudstjänster om året på Malmö dövstummas lott.

Men att bygga en kyrka i Malmö, vilken användes blott 12 gånger om året eller 15 à 20 timmar om året av 30 à 40 personer varje gång — alltså av ungefär lika många dövstumma som plåga samlas vid varje gudstjänst i de dövstummas kyrka i Köpenhamn — det kan väl ändock icke försvaras i dessa bostadsbristens tider.

Vi dövstumma i Malmö behöva dock en egen gudstjänstlokal, ty att vid varje tillfälle behöva låna sådan kan ibland vara ganska besvärligt och obehagligt. Men vad vi ännu bättre behöva, det är ett hem, där dövstumma kunna få bo hyresfritt eller mot billig hyra, när de bliva gamla, ett hus med flera små lägenheter, där gamla dövstumma makar och ensamma gamla kunna få ett eget hem på billiga villkor. — Och vad vi allra bäst behöva, det är en samlingslokal med en större sal, där stora möten och fester, föreläsningar och föredrag kunna hållas, och några smårum med tillhörande kök, där vi kunde samlas om kvällarna att läsa tidningar, tidskrifter och böcker, där vi kunde idka umgänge med varandra och där vi kunde samlas till aftonkurser, diskussioner och mindre samkväm eller gemensamt arbeta för gemensamma mål.

En sådan lokal hava vi redan sedan över 17 år — vi äro de första dövstumma i Sverige som skaffat oss sådan lokal; vi voro i detta avseende före dem i Stockholm och Göteborg — men denna vår lokal är för trång och dock är hyran för den mycket hög — samt höjes varje år. Var och när skall det sluta?

För samma penningsumma, som vi skulle kunna bygga en dövstumkyrka i Malmö skulle vi där kunna bygga ett stort hus, i vilket funnes *dels* en kyrkosal, som på samma gång kunde vara högtidssal, där vi icke blott kunde samlas till gudstjänst, utan där också kunde hållas fäster och föreläsningar samt större sammanträden och möten, *dels* läsrum och mindre samlingsrum för aftonkurser och mindre samkväm, *dels* också smålägenheter, där äldre dövstumma kunde få bo på goda och billiga villkor.

Att av Malmö stadsfullmäktige erhålla en byggnadstomt gratis för en dövstumkyrka skulle vara aldeles omöjligt. Men att för ett de dövstummas ålderdomshem, i vilket vi kunde inreda en kyrksal och inrymma andra samlingslokaler, erhålla icke blott byggnadstomt utan även byggnadsbidrag kommer icke att möta några större svårigheter.

Att skaffa övriga penningemedel, som erfordras för ett byggnadsföretag sådant som det här ovan skisserade, torde gå mycket lättare än att skaffa pengar till en kyrka, som skulle kunna användas endast 12 gånger om året en kort stund varje gång.

Tanken på detta de dövstummas hus med kyrksal i Malmö har jag fått genom en uppsats som pastor Malmer skrev redan den 28 Oktober 1909 och som under rubriken «Kyrka och hem för dövstumma i Stockholm» finnes införd i nr. 12 av «Nordisk Tidskrift för Dövstumskolan» årg. 1909. Jag ansluter mig helt till hans där uttalade tankar, som jag anser vara riktiga. Och det förvånar mig, att dövstumma i Stockholm och Göteborg icke försökt realisera hans där gjorda förslag.

Vi dövstumma i Malmö hava för avsikt att realisera i vår stad det förslag jag ovan framställt. Men innan vi göra det skulle vi önska att på Tredje Nordiska Dövstumkongressen få det diskuterat och granskat för att det måtte bliva kompletterat. Vi vänta av denna kongress goda anvisningar, så att vi kunna åstadkomma den bästa möjliga byggnad. Vi skulle också önska kongressens moraliska stöd för detta mitt projekt, och jag tillåter mig därför att framställa följande förslag till resolution:

«I stad, där minst 50 dövstumma bo, böra de enas om att söka åstadkomma ett de dövstummas eget hem, i vilket bør finnas dels en kyrksal, som också kan användas till högtids- och föreläsningssal, dels läs- och mindre samlingsrum, dels också smålägenheter för äldre dövstumma.»

I diskusjonen uttalte hr. *Gösta Wiberg*, Göteborg, att tanken är vacker, men frågan kan knappast anses aktuell. Man bygger icke kyrkor och dövstumhem varje dag. Först och främst ekonomiska svårigheter hindra realiserandet av planer i den vägen. Dels måste man också taga hänsyn till de olika ländernas lokala förhållanden. Därför är det olämpligt att föreslå resolution i frågan. Jag anser diskussionen kan utgöra svar å desamma.

Hr. *Knut Hässler*, Stockholm, betonade att de dövstumma i Sverige äro i behov av egne hem, där de kunna samlas till andaktsstunder, samkväm och dylikt. Ekonomiska svårigheter medgiva icke att kyrksalar insättas i sådana hem. I stället borde en större sal vara fördelaktigare.

Föreslog att ordet «kyrksal» i resolutionen utbytes mot «större samlingslokal».

Hr. *Carl Becker*, Kjøbenhavn, udtalte, at i Danmark har de døve sin egen Kirke i Kjøbenhavn. Men Kirke og Festsal maa ikke blandes sammen.

Hr. pastor *C. B. Svendsen*, Oslo, hevdet at det var vanskelig for denne forsamling å uttale noget, som kan gjelde alle fire land med så forskjelligartede forhold. Kan man ikke få en kirke, som jo er

det beste, nøier man sig med et annet lokale. Det må overlates hver dövemenighet å ordne sig som det passer den best i dette forhold.

Det viste sig å være megen interesse for denne sak; men man fant å burde slutte sig til hr. Gösta Wibergs uttalelse om ikke å vedta nogen resolusjon, men la diskusjonen være uttrykk for kongressens mening om saken.

Presidenten opleste et hilsningstelegram fra Norges konge; det mottokes med levende bifall. —

Siste sak på dagsordenen var

18de emne: «Døvstumme-Haandalfabetets Indførelse i Landenes Folkeskolebøger.»

Innleder hr. *H. I. Jarlnæs*, Danmark :

Der maa gøres et kraftigt Fremstød for at faa de Hørende til at lære sig de Døvstummes Haandalfabet, saaledes at disse kan omgaaes de Døvstumme paa en let og bekvem Maade. Til Fremme af dette Formaal vilde han udkaaste den Tanke at Døvstumorganisationerne i de 4 nordiske Lande henstiller til Forlæggerne af Bøger, at de trykker Haandalfabetet paa en Side i hver Bog for Folkeskolen.

I debatten om denne sak uttalte hr. *Gösta Wiberg*, Göteborg, att han ansåg hr. Jarlnæs' förslag vara en god idè. Men det tillägget borde göras att en historik över teckenspråkets utveckling även infördes, så att barnen vid lärandet av teckenspråket finge den rätta uppfattningen av dess betydelse för de dövstamma. Annars ansågs förslaget kunna bli till skada i stället för till nytta, då barnen kunne föranledes använda teckenspråket till drift.

Hr. skolebestyrer *Anderson*, Oslo, syntes at det vilde være godt om man kunde få et lesestykke om de døve barn og deres måte å uttrykke sig på. Kunde man få dette inn i folkeskolens lesebøker, vilde det være heldig. De hørende barn kunde da lære sig til å tale med de døve.

Hr. pastor *C. Bonnevie-Svendsen*, Oslo, fant at fingeralfabetet visstnok var det beste, men trodde det vilde være av ulempe for undervisningen, da de hørende barn jo kunde benytte det inn-

byrdes og ved å hjelpe hverandre spare sig for anstrengelser ved undervisningen i forskjellige retninger — altså fuske.

Da imidlertid det store flertall av norske døve ikke kan fingeralfabetet, anså han det uhensiktsmessig å vedta nogen resolusjon om denne sak.

Kongressen besluttet derefter ikke å vedta nogen resolusjon i saken.

Kongressens avslutning.

De på dagsordenen opførte programsaker var avsluttet og den svenske visepresident, hr. C. Dan. Andersson, der hadde ledet dagens forhandlinger, overgav presidiet til kongressens president, hr. *Berge*, som uttalte:

De på vårt kongressprogram opstillede forhandlingsemner er nå gjennomgåtte og de egentlige kongressforhandlinger dermed avsluttet.

Tanken vender jeg nå mot fremtiden, og jeg forelegger for forsamlingen spørsmålet om *når* og *hvor* den neste døvekongress skal avholdes.

Hr. pastor *Huugo Nyberg*, Finnland, besteg talerstolen og innbød i hjertelige ord 4de nordiske døvekongress til avholdelse i Finnland i 1929.

Innbydelsen blev enstemmig mottatt med stor begeistring.

Representanter for de forskjellige land frembar derefter i høistemte ordelag deltagerens takk til presidenten, hovedkomiteen, Trondhjems og alle norske døve, for kongressens vellykkede arrangements og de minnerike dager samvær i Norges gamle kongestad.

Presidenten avsluttet derefter således:

3die nordiske døvekongress er tilende. Mange og viktige spørsmål er her behandlet, og beslutninger er vedtatt som ved sin gjennomførelse vil få stor betydning og ha blivende verd for de fire nordiske landes døve.

Det har vært en glede å følge disse dages forhandlinger og den rolige og saklige ånd og tone som har rådet.

Men det mest oppløftende er dog å kunne fastslå den utvikling som landenes døve gjennom sine organisasjoner har nådd. Herom bærer den nå avsluttede kongress et gledelig vidnesbyrd; det tjener oss alle til ære, og det fyller oss med tro og håp til fremtiden og den fortsatte utvikling mot våre høie idealer.

Så takker jeg eder alle som kom hit til kongress — først og fremst dere som kom langveis fra: fra Finnland, fra Danmark og fra Sverige, og som ikke lot dere avskrekke av de lange og besverlige reiser hit op.

Dernæst takker jeg også alle mine landsmenn, som satte hver-
ander stevne her.

Så vil jeg uttale forsamlingens takk til visepresidentene som har ledet disse dages forhandlinger, ennvidere til foredragsholderne og debattantene som har beriket oss med sine tanker og ideer, til sekretærene og tolkene for deres utrettelige arbeide.

Likeså takker jeg lokalkomiteene i nabolandene for deres omhyggelige arbeide, og til Trondhjems presse, som har spredt kjennskap om våre forhandlinger og beslutninger ut over landet, frembærer jeg kongressens beste takk.

Tilslutt vil jeg rette en særskilt takk til Trondhjems kommune og Norges storting, som ved sine bevilgninger satte oss istand til å avholde denne kongress.

Idet jeg gir uttrykk for det håp at vårt møte her vil bringe gode og gavnlige resultater, erklærer jeg 3die nordiske døvekongress avsluttet.

På presidentens anmodning holdt derefter pastor *Conr. Svendsen* en kort andakt.

Bekransning av Andreas Møllers billede.

Efter presidentens avslutningstale blev et billede av Norges første døvelærer, hr. Andreas Chr. Møller, båret inn på tribunen på et stativ med Norges flagg omkring.

Fra Norske døves landsforbund bekransedes billedet med en sølvkrans ved forbundets viseformann, hr. Herman Jansen, der efter en kort biografi frembar de norske døves takk for hr. Møllers betydningsfulle livsgjerning.

Hr. Møller, der selv var döv, var født i Trondhjem 1794, gikk på døveskolen i Kjøbenhavn fra 1810 under professor Castberg, og virket som lærer ved den første norske døveskole i Trondhjem fra 1825—1855, derav i 20 år som førstelærer.

Hr. *C. Becker* bekranset billedet med en laurbærkrans fra Danmarks døve med sløife i de danske farver.

Hr. *C. Dan. Andersson* bekranset billedet med en laurbærkrans fra Sveriges døve og med sløife i de svenske farver.

Hr. *John Sundberg* bekranset billedet med en laurbærkrans fra Finnlands døve og med sløife i de finske farver.

Det var en stemningsfull høitidsstund, som sent vil glemmes av dem som overvar den.

Tre av hr. Møllers slektninger var tilstede, nemlig to datterdøtre, fruene Christiansen og Berg, samt sistnevntes datter. De var meget beveget og glade over den hæder som blev deres bestefar (oldefar) tildel, og efter deres anmodning frembar hr. Berge deres takk for de stedfundne æresbevisninger.

Kransene hadde følgende inskripsjoner:

Den norske krans: « Itaknemlig erindring fra Norges døve ».

Den danske krans: « En hyldest til A. Møller fra danske døvstumme ».

Den svenske krans: « En hyllning till A. Möller från Sveriges dövstumma ».

Den finske krans: « En hyldest til A. Møller fra Finnlands døve ».

Avslutningsfesten.

Kl. 7 eftermiddag samledes kongressens deltagere og endel innbudne honoratiores på Britannia hotell til avslutningsfest. Der var dekket bord for 550 festdeltagere.

Festkomiteens formann, hr. bestyrer *Løcke*, bød velkommen.

Hr. pastor *Conrad Svendsen* utbragte en skål for de fire nordiske landes statsoverhoder.

Kongressens president, hr. *Berge*, uttalte:

«Ærede damer og herrer!

Vår saga beretter, at i gammel tid kom store skarer av pilegrimer langveis fra hit til Nidaros — til bønn og bod ved Hellig-Olavs grav, i Hellig-Olavs kirke. Beriket i sin ånd og styrket i sin tro reiste de herfra.

I nyere tid — for ca. 100 år siden — begynte nye skarer å søke hit. De var riktignok ikke så tallrike, og det var heller ikke Hellig-Olavs kirke de søkte. Nei, det var døve barn og ungdom, som da begynte å komme hit for å gå på døveskole. Vi vet om dem, at de efter endt skolegang også reiste hjem beriket i sin ånd med de kunnskaper og den utvikling skolen kunde gi dem.

I disse dager har vi sett hundredevis av døve samles her fra alle de fire nordiske lande. Hvad er det som har bragt *dem* sammen her? Jo, det er de felles interesser, de felles opgaver, de felles ønsker og krav. Lenger og lenger arbeider landenes døve sig frem på opplysningens, på kunnskapens veier. Og nu er det ikke *bare* ved andres hjelp. Nu vil de døve selv ha et ord med om sine egne livsspørsmål. Deres kunnskaper, og det opplysningsnivå i det hele de nu har nådd, berettiger dem til å bli hørt. Og som andre gode og nyttige samfunnsborgere mener også de å ha krav på at der tas hensyn til deres meninger.

Men i våre dager er det ofte ikke bare berettigelsen av et krav der tas hensyn til, men også *hvor mange* der står bak kravet, og utformningen derav. Derfor er våre kongresser blitt en nødvendighet. Og når vi står samlet, enige og tro bak kravene, vil vi

minnes dikterens ord: «Vi er mange, vi blir sterke; vent, vi skal nok målet nå!» — Disse ord gjør Nordens døve idag til sine.

Så løfter vi våre glass og tømmer en skål for de nordiske landes døvekongresser, for alt det øvrige fellesarbeide og de lykkelige resultater herav, for samholdet og broderskapsfølelsen mellom Nordens døve.» — —

Kort efter talte presidenten for Trondhjems bystyre og Norges storting, som så generøst hadde støttet kongressen med bevilgning av bidrag og derved muliggjort dens avholdelse.

Byens ordfører, hr. bankchef *Bryn*, takket og uttalte sin glede over å være tilstede. Han hadde i stillings medfør ofte været med, hvor der taltes forskjellige sprog, men det var første gang han var tilstede i en forsamling hvor de døves sprog taltes. Han hadde nok mangan gang talt for døve øren, men riktignok i en annen betydning. Han ønsket alt godt over de døve og deres streben fremad mot bedre og lykkeligere kår.

En rekke talere hadde derefter ordet, og festen fortsattes i den beste stemning til over midnatt, da man skiltes rike på minner om hyggelig samvær og energisk felles arbeide til beste for alle skjebnefeller i Norden.

Telegrammer.

Foruten de foran i denne beretning anførte telegrammer fra Deres Majesteter kongene i Norge, Danmark og Sverige samt Finnlands president innløp telegrammer til kongressen fra: Skolebestyrer Bjørset, Holmestrand, rektor Bergqvist, Lund, Borghild Berge og Aug. Birkeland, Haugesund, Bergens døveforening, skredermester Rendedal, Bergen, Lars Dymbe, Voss, Maria Forsell, Dalarø. Skriftlige hilsener frembares fra fru Julia Stadius, Finland, og hr. Ragnar Ziener, Oslo.

Kongressens kontor (Bureau)

var i døveforeningens hus, Munkegaten 12 II. Her holdtes åpent hele dagen for opplysninger, meddelelser, utlevering av brever og telegrammer etc.

Seværdigheter.

Mot forevisning av kongressens adgangskort var det ordnet så at deltagerne hadde gratis adgang i tiden kl. ½5—6 em. i

Domkirken,

Erkebispegården, bak Domkirken,

Museet, Erling Skakkes gate,

Kunstindustrimuseet, Søndre gate,

Sjøfartsmuseet, Elvegaten,

Biologiske stasjon (Akvariet), Trollaveien,

Stiftsgården (Hs. Majestet Kongens residens når han opholder sig i Trondhjem),

Tekniske Høiskoles hovedbygning.

Der var da alltid omvisere tilstede, som skulde gi opplysninger og vise omkring de av kongressens deltagere som kom for å bese sig.

Foruten det trykte programhefte fikk hver deltager utlevert Bennett's Reisebureaus brosjyre «Trondhjem og omegn» med alle opplysninger om byen og dens omegn.

I programheftet var også inntatt som veiledning opgaver over en rekke spisesteder, restauranter, hoteller og caféer med spesifisert pris såvel for hel dagskost som for enkelte måltider.

Det nordiske idrettsstevne for døve.

Under idrettsstevnet i Stockholm 1912 samtidig med den 2nen nordiske døvekongress, blev det besluttet at de nordiske idrettsstevner skulde foregå hvert annet eller tredie år, så at de senere stevner inntraff under de nordiske døvekongresser. Og videre besluttet næste stevne henlagt til Oslo 1914; der skulde da for første gang kjempes om et opsatt vandreskjold.

Men så kom den store verdenskrig med pinaktige tider og satte en stopper for alt som var planlagt, og det nordiske idrettsstevne om vandreskjoldet blev utsatt på ubestemt tid.

Først i 1921 i Finnland begynte det første stevne om skjoldet med det finske idrettsforbund som arrangør. Dog har der i mellomtiden vært avholdt noen stevner uten konkurranse om vandreskjoldet.

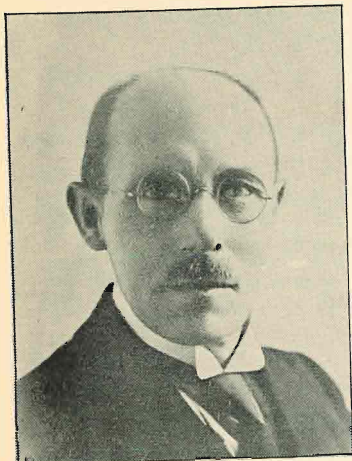
Da den 3die døvekongress skulde henlegges til Trondhjem i 1924 ansøkte De døves idrettslag N. D. I. F. om å få avholde det 2net nordiske idrettsstevne, og med sanksjon av N. D. I. F. og Norges idrettsforbund blev stevnet avholdt den 29. og 30. juli 1924.

For å ordne samarbeidet og programmet under kongressen valgtes en idrettskomite bestående av Lunde-Johansen, Helmer Moe og Albert Svendsen, og blev av Trondhjems distriktslag for idrett bevilget 200 kr. som bidrag.

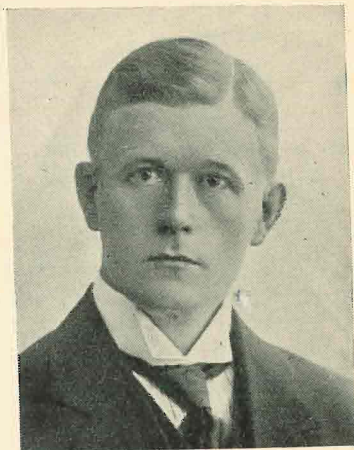
Der anmeldtes fra Finnland 6 mann, Sverige 7, Danmark 6 og Norge 14 — tilsammen 33 mann. Men ved stevnets åpning manglet 3 fra Sverige og 1 fra Finnland.

Præmieutdelingen foregikk under kongressens avslutningsfest i Britannia hotel ved Lunde-Johansen, og resultatet vises av nedenstående

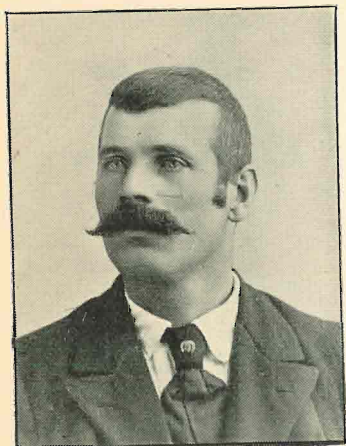
DE NORDISKE DØVES IDRETS
PRESIDENT OG
IDRETTSTEVENETS ARRANGØRER

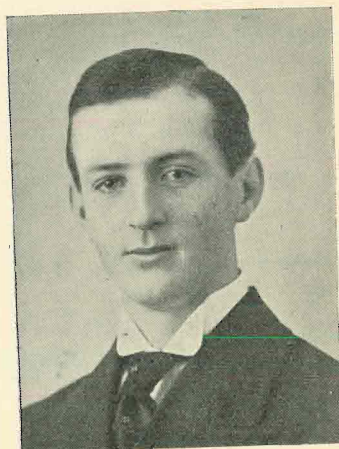
H. J. JARLNÆS
President for Nordiske Døves Idrettsforbund

LUNDE-JOHANSEN
Idrettsstevnets leder

ALB. SVENDSEN

HELMER MOE

STEVNEPROTOKOLL

ved de døves idrettslags nordiske idrettsstevne

tirsdag den 29. og onsdag 30. juli 1924:

100 m. løp:

1.	Hans Nissen, Danmark	12.5
2.	Arne Pettersen, Danmark	12.5
3.	Juho Lehtimaki, Finland	12.6
4.	John Svensson, Sverige	12.8

1500 m. løp:

1.	Josef Ankile, Norge	4.23.5
2.	Valdemar Holmberg, Finland	4.29.4
3.	Gunnar Madsen, Danmark	4.42.2
4.	Trygve Abrahamsen, Norge	4.49.6

5000 m. løp:

1.	Josef Ankile, Norge	16.34.6
2.	Valdemar Holmberg, Finland	17.00.6
3.	Gunnar Madsen, Danmark	18.00.3
4.	Kristoffer Einarsen, Norge	18.44.5

Høidesprang:

1.	Hans Nissen, Danmark	1.67
2.	Arvid Røstad, Norge	1.62
3.	Charles Mogensen, Danmark	1.62
4.	Ilmari Valtonen, Finland	1.57
5.	John Svensson, Sverige	1.52

Da Røstad ikke er med i pointsberegningen, rykket de efterfølgende deltagere 1 point op.

Lengdesprang:

1.	Arvid Røstad, Norge	5.35
2.	Ole Lydersen, Norge	5.34
3.	Hans Nissen, Danmark	5.30
4.	John Svensson, Sverige	5.08
5.	Olaf Martinsen, Norge	5.04

Stavsprang:

1.	Patrik Stenbäck, Sverige	2.77
2.	Hans Nissen, Danmark	2.77
3.	Ilmari Valtonen, Finland	2.67
4.	Verner Vivägg, Sverige	2.58

Kulestøt:

1. Väinö Mälkki, Finland	20.55
2. Bernhard Tortenvik, Norge	18.82
3. Hans Nissen, Danmark	18.60
4. Mätti Seppänen, Finland	17.95

Diskoskast:

1. Josef Ankile, Norge	60.46
2. Väinö Mälkki, Finland	60.07
3. Hans Nissen, Danmark	55.05
4. Bernhard Tortenvik, Norge	53.33

Spydkast:

1. Väinö Mälkki, Finland	80.17
2. Bernhard Tortenvik, Norge	75.11
3. Matti Seppänen, Finland	67.07
4. Ilmari Valtonen, Finland	62.69

Stafettløp (800—400—200—100 m.):

1. Det norske lag: Ankile, Abrahamson, Martinsen, Lydersen	3.44.8
2. Det finske lag: Holmberg, Lehtimaki, Seppänen, Valtonen	3.49.4
3. Det danske lag: Madsen, Mogensen, Pettersen, Nissen	3.49.5

Efterpå utdeltes gavepremier, skjenket av døveforeninger og idrettsforeninger.

Stevnets beste mann blev *Hans Nissen*, som fikk Finsk døveforbunds premie. — Københavns dramatiske forenings premie for 100 m. tilfalt H. Nissen. — Old Boys premie, København, for 1500 m. tilfalt Josef Ankile. — Oslo idrettsforenings premie for 5000 m. tilfalt Josef Ankile. — Bergens idrettsklubs premie for beste kaster tilfalt Väinö Mälkki. — Danske dövstummes idrettsforbunds premie for beste lengdesprang tilfalt A. Røstad. — Surds, Göteborg, premie for beste hopper tilfalt H. Nissen. — De døves idrettslags, Trondhjem, premie for beste stafettlag fikk Norge. — Trondhjems døveforenings premie for beste utenlandske deltager tilfalt H. Nissen.

Vandrepremien, skjenket av Talvia, Finland, tilfalt J. Ankile til odel og eie.

Hr. *Jarl næs* overrakte så vandreskjoldet til Norge, som hadde 33 points. Finland hadde 32, Danmark 31 og Sverige 9 points.

Næste stevne blir antagelig henlagt til Göteborg i 1926.

N. D. I. F., som overlot oss stevnet, idrettsmennene som møtte tallrik frem og alle tilskuere, der til støtte for De doves idrettslag møtte frem under stevnet, takkes hjerteligst.

Lunde-Johansen. Albert Svendsen. Helmer Moe.

FORTEGNELSE OVER ANMELDTE DELTAGERE:

Norge:

- Aardal, Kristoffer, Selje
Aase, Kristofa, Bergen
Abrahamsen, Trygve, Oslo
— Inga, Oslo
Akseltro, Sigurd, Fillan
Albrigtsen, Ulrik, Frøya
Alstad, Mali, Skatval
Amundsen, Alfild, Vesterålen
Andersen, Thora, Nauset
— Dagny, Oslo
— Kristen, Hamar
— Anna, Oslo
Anderson, P., Oslo
— Halle, fru, Oslo
Andreassen, Amanda, Harstad
— Ellen, Trondhjem
Ausest, Kolbjørn, Oslo
Arntsen, Almar, Narvik
Arnesen, Andor, Bergen
Aunan, Sigrid, Orkanger
Aune, Lilly, Solsem
Ankile, Josef, Trondhjem
— fru, Trondhjem
Andersen, Ole, Trondhjem
— fru, Trondhjem

Bangsund, Søren, Bangsund
— Marie, Bangsund
Belle, Gunnar, Trondhjem
Berg, Elvira, Oslo
Berge, O., Trondhjem
— Johs., Trondhjem
— Asmund, Trondhjem
Bertling, Petter, Oslo
— Hilma, Oslo
Birkenes, Sørine, Bergen
Birkevaag, Amanda, Bergen
Bostad, Birger, Trondhjem
— Frøydun, Trondhjem
— Elfrida, Trondhjem
— Aksel, Trondhjem

Bjørnstad, Kristine, Trondhjem
Berg, Ole, Trondhjem
— Amalie, Trondhjem
— Aksel, Trondhjem
Botten, Lars, Trondhjem
— Thea, Trondhjem
Braaten, Anders, Trondhjem
Breidablik, Kari, Nordfjord
Breiteig, Ansgar, Bergen
— Karen, Bergen
Brevik, Fredrikke, Kr.sund N.
Brinchmann, frk., Trondhjem
Brodahl, Julie, Trondhjem
Broks, Solbjørg, Lofoten
Bruland, Ragna, Bergen
Brun, A., Trondhjem
Bryhn, Elisabeth, IIseng
Brendbo, O. J., Trondhjem
— Stina, Trondhjem
Brændholen, Hildur, Hedmark
Brødstad, Julie, Verdal
Bøe, Nikoline, Vesterålen

Carlsen, Aksel, Stavanger
— Carl, Trondhjem
Chronholm, C. A., Fredrikshald
— fru, Fredrikshald

Dahl, Henning, Oslo
— Inga, Tromsø
Dahlen, Ole, Tromsø
Dokken, Oskar, Drammen
Dybdahlen, Torger, Oslo
Dymbe, Lars, Voss

Edstrøm, frk., Stavanger
Einarsen, Kristoffer, Bergen
— Johan, Trondhjem
Eilertsen, Jendine, Tromsø
Eliassen, Aasta, Gamvik
Engelsrud, Anna, Oslo
— Torer, Oslo

Engerud, Margit, Drammen
Engelstad, frk., Trondhjem
Enoksen, Martin, Trondhjem
— fru, Trondhjem
Einmo, Jørgen, Trondhjem
Ellefseth, Gurine, Trondhjem
Eliassen, Trygve, Trondhjem
— fru, Trondhjem

Falsen, Kristine, Oslo
Faye, M., Bergen
Fjellestad, Anders, Freberg
Fjærestad, Birgit, Sogn
Fittje, Aslaug, Bergen
Fleischer, Axel, Oslo
Frydenlund, Nils, Modum
Foss, Olaf, Kristiansund N.
Fosnes, Augusta, Beitstaden
Forseth, Helge, Trondhjem
Fuglestad, J., Trondhjem
Fagerhaug, Kristine, Trondhjem

Garnes, Kornelia, Ørsten
Garås, Hilda, Hamar
Gravås, Marta, Vanvik
Grepstad, Kristen, Bergen
— Emma, Bergen
Griff, Jenny, Trondhjem
Gundersen, Joh., Oslo
Gustavsen, Anna, Oslo

Håkonsen, Bjarne, Oslo
Hårsgård, Petter, Kristiansund N.
Haga, Josef, Eidsvoll
Hagerup, Marie, Bergen
Hagen, Doris, Drammen
Hanås, Mary, Oslo
Hansen, Jenny, Oslo
— Johanne, Kroshavn
— Anna, Harstad
— Hilmar, Trondhjem
Hauge, Samson, Stavanger
Hassel, Nils, Oslo
Haugen, Harald, Sandnessjøen
Hauan, Julie, Trondhjem
Havsøe, Elisabeth, Flekkefjord
Heiberg, Petra, Hamar
Helgesen, Marie, Oslo
— Rich., Oslo
Hammer, H., Trondhjem
— M., fru, Trondhjem
Herlofsen, Karen, Trondhjem
— Elisabet, Trondhjem
Henriksen, Olga, Oslo
— Fredrik, Oslo
Hofstad, Ole, Bjørnør
Hofseth, Lisa, Bergen

Hoftuft, John, Setesdalen
Holand, Hanna, Lofoten
— P. H., Lofoten
— Albert, Bodø
Hovland, Jakob, Bergen
— Hilda, Bergen
Hugdahl, Marie, Trondhjem

Ingebrigtsen, Selma, Oslo
Ingul, Kr., Inderøy
Isaksen, Inga, Valnesfjord
— Isak, Oslo
Iversen, Sigurd, Honningsvåg
— Ester, Trondhjem

Jansen, Herm., Oslo
— Lovise, Oslo
Jensen, Rasmus, Bodø
Johansen, Gerda, Sortland
— Kr., Sortland
— Marta, Hamar
— Emil, Narvik
— Julie, Bindalen
Johannessen, Aagot, Bergen
— Lars, Bergen
Johansen, Lunde, Trondhjem
— fru, Trondhjem
Johnsen, Ole, Kristiansand S.
— Eliot, Barkestad
Jουλ, Edv., Børsa
— Sigrid, Børsa
Juveland, H.j., Skien
Jørgensen, Oliver, Sandnessjøen

Karlsen, Nikoline, Borge
— Jette, Trondhjem
— Emil, Oslo
— Sofie, Oslo
— Olaf, Drammen
— Kr., Trondhjem
— Anna, Trondhjem
Kindt, K., Trondhjem
Kjøbstad, Herm., Bergen
Kleppe, Anna, Bergen
Klinge, Jakobine, Tromsø
— Hjørdis, Tromsø
Kjøren, Serianne, Trondhjem
Kolstad, Sigrid, Moelven
Kosmo, Peder, Valnesfjord
Kristiansen, Karl, Haugesund
Kuløy, Per, Kristiansund N.
— Jertine, Kristiansund N.
Kurås, Beret, Jensvoll
Kulbrandstad, Anna, Ler
Kvinge, A., Bergen
— herr, Bergen
Kynøy, Olaf, Trondhjem

Landås, Ola, Oslo
Landèn, Carl, Oslo
Landeng, Edv., Hemnesberget
Langlie, Anna, Levanger
Larsen, Hella, Vardø
Leisner, Charles, Oslo
— Janken, Oslo
Liabø, Erik, Kristiansund N.
Lie, Ruth, Oslo
Lindgård, Hj., Oslo
Lien, Johan, Lunner
Ljøne, Guro, Ulvik
Lillemo, Sigurd, Vikedal
Lillejord, Alfred, Trondhjem
Lockert, Petra, Bodø
Lorentzen, Laurits, Oslo
— Karen, Oslo
Lund, Alfred, Næss
Lundbak, Petter, Venset
Lundlie, Emelie, Bodø
Lydersen, Ole, Trondhjem
Løcke, Chr., Trondhjem
Løken, Aasta, Svolvær
Lørgen, Ellen, Aalesund
Løv Dahl, Anton, Senjen
Magnussen, Harald, Stavanger
— Mathilde, Trondhjem
Markussen, M., Harstad
— Peder, Harstad
— Magda, Harstad
Martinsen, Dagny, Trondhjem
— Olaf, Oslo
Mataussen, Julius, Trondhjem
— fru, Trondhjem
Mikalsen, Mathilde, Svolvær
Mittet, John, Molde
Martinsen, Borghild, Trondhjem
Meisterlin, Gabrielle, Oslo
Meyik, Harald, Trondhjem
Mjelde, Inga, Haugesund
Moe, Anna, Bergen
— Helmer, Trondhjem
— Mathilde, Oslo
— Karoline, Trondhjem
Moen, Helga, Oslo
Mollan, Sigrid, Bergen
Mortensen, Signe, Trondhjem
Mykleby, frk., Trondhjem
Myklebust, Berta, Møre
— Kari, Bergen
Mysen, S., Trondhjem
Mørck, Ingeborg, Sandnessjøen
Müller, Laura, Vardø (Hamburg)
Neumann, Jakob, Trondhjem
— I., fru, Trondhjem
Nielsen, Ellen, Oslo

— Mathilde, Salten
— Tordis, Trondhjem
— Hilma, Bergen
Nipen, Dagmar, Tromsø
Nord, Elise, Oslo
Nordgård, Ole, Tromsø

Olsen, Andreas, Oslo
— Henry, Oslo
— Julie, Oslo
— Olaf, Oslo
— Petra, Harstad
— Nikoline, Trondhjem
Omholdt, Mikal, Oslo
Opsahl, Hans, Oslo
Ording, Øisten, Skien
Ottermo, Ole, Trondhjem

Paulsen, Anna, Aalesund
Pedersen, Berthe, Harstad
— Ester, Larvik
— Jens, Vega
— Peder, jun., Harstad
— Margrete, Harstad
— Peder, sen., Harstad

Ramberg, Emilie, Oslo
Rasmussen, Peter, Bodø
Rånes, G., Trondhjem
— fru, Trondhjem
— frk., Trondhjem
Rauno, J., Lærdal
Reiersen, frk., Trondhjem
Rendedal, fru, Bergen
Refsdahl, Ingeborg, Bergen
— Bernt, Bergen
Riberg, Gustav, Oslo
Riksheim, Anna, Stavanger
Risvik, Andreas, Overhalla
Rognes, Odd, Trondhjem
Rones, Anna, Beitstaden
Rostad, Anders, Sørvågen
Rosvold, Ole, Verdalen
Rustad, Olaf, Trondhjem
— fru, Trondhjem
Røed, Kr., Eidanger
Røiland, Benny, Stavanger
Rønneseth, Birgit, Haugesund
Røstad, Arvid, Verdalen
— Ragnhild, Verdalen
— Knut, Verdalen

Sandåg, Agnes, Oslo
Sandal, Nora, Bergen
Samuelsen, Johs., Bergen
— Sivert, Bergen
Sakshaug, Tella, Verdalen

Schau, Wilmar, Bergen
Seehuss, Hilda, Kristiansund N.
Sjursen, Martin, Bergen
Sjebakken, Johs., Sogn
Skåren, Gunhild, Frøya
Skar, Anders, Oslo
— Eline, Oslo
Skarholdt, Helle, Orkedalen
Skarsten, Mathilde, Bergen
Skjørestad, Tore, Trondhjem
— Elise, Trondhjem
Skog, Gunvor, Skien
Skorpen, A., Bergen
— Henrik, Bergen
Skollerud, Katty, Oslo
Sogge, Ingeborg, Kristiansund N.
— Valborg, Kristiansund N.
Solheim, Anna, Nordfjord
Staberg, Gunelie, Levanger
Stangeland, Helge, Kopervik
Stabell, Astrid, Oslo
Stephansen, I., Narvik
Stemland, Hans, Fauske
Stokkedal, A., Narvik
— Helmine, Narvik
Strøm, Egil, Trondhjem
Strømme, Toralf, Kristiansand S.
Stråte, Ragnhild, Hell
Suhr, Signe, Alta
Syringen, Olaf, Elverum
Søraker, Arne, Skogn
— John, Skogn
— Marie, Skogn
Sørensen, Harald, Bodø
Sørforslid, Johan, Trondhjem
Svendsen, Albert, Trondhjem
— Conrad, Oslo
— C. Bonnevie, Oslo
— Mikal, Eidet
— H. P., Tromsø
— Elida, Trondhjem
Selde, Aslaug, Oslo

Størdal, Edv., Trondhjem
Sæther, Sigrid, Trondhjem
Tårstad, Anton, Trondhjem
— Marie, Ofoten
Tallaksen, Toralf, Stavanger
Teige, M., fru, Bergen
Teigen, Johs., Tyssedal
Tiller, Paula, Bratsberg
— Marit, Trondhjem
Thorp, Alfred, Oslo
Tortenvik, Bernhard, Trondhjem
Tråseth, Helene, Oslo
— Bergit, Oslo
Tønnesen, B. R., Kristiansand S.
Tveiten, O. T., Arendal
Tvedt, Marta, Bergen

Udtian, Odin, Uttian
Ullestad, Vilh., Voss
Ulriksen, Borghild, Trondhjem
Ulstein, Andreas, Ulstein
Ulltvedt, Hans, Oslo
Ustad, K., Trondhjem

Valle, Elise, Moss
Vellene, Egil, Bergen
Vik, A., Trondhjem
Vold, Sigrid, Trondhjem
Vikene, Nils, Kristiansund N.

Wærnes, Lilly, Trondhjem
Wåden, E., Levanger
— Anna, Levanger
Walde, Edv., Trondhjem
— fru, Trondhjem
Waldenstrøm, Karen, Oslo
Wedå, Anna, Bergen
Westpold, Kristine, Oslo
Wik, Toralf, Trondhjem
Østby, Anna, Trondhjem

Sverige :

Adler, Anna
Almquist, Ida
Asserson, Bernt
Andersson, Beata
— C. Dan.
— Torsten
— Einar
— Signe
— Algot
— David
— fru

Andersson, A., frk.
— Gurli
— I. A.
Bergquist, Lydia
Bruse, Axel
Carlsson, Marta
— Eric
Elfström, Martin
Erikson, Gurli

Eriksson, Gerda
Flodin, Carl

Gustafsson, Herm.

Hansson, N. M.
Holm, Greta
Holmberg, Aug.
Holmgren, Signe
Hallgren, Agnes
Hallmann, Axel
Hässler, Knut
— Helene
Hedén, Hillebord
Håkonsson, Ålving
Hanesson, Anne M.
Hendrikson, Hanna

Jacobsen, Margit
Jönsson, Elsa
— Signe
Jonsson, Edv. S.

Kristensson, M.
— K.
Kjellgren, Nils
Karlsson, Axel

Ljungberg, Karl
Lundin, Else
Litzen, A.
Lindholm, Teresse
Lindström, Joel
Larsson, Martin
— Stina
Levang, Edv.

Malmer, I. G.
Motander, F.

Nylander, Anna

Olsson, Oscar
Olafsson, Olaf

Press, Magda
Pettersson, Carl
— Edv.
— Ada
Persson, Arvid
— Ingemar
— P. Alf

Ryden, Oscar
— Greta

Streffert, Alrik
— C. A.
— Karna

Simonsson, Edv.
Sidoli, Carl
Sternhammar, Anny
Sjöquist, Eric
Ström, Carl
Söderberg, G. A.
— Hildur
Stenbäck, Patrik
Svendsson, Georg
— John
— K. W.
Sivertsen, S. O.

Trollberg, J.

Wixner, Bruno
Wivägg, Werner
Westberg, Viktor
Wiberg, G.

Zakrisson, Magda
Zommarin, O. S.
— Hilding

Östby, Aug.

Danmark:

Andersen, Emanuel
— Marie
— Karen
— Jens

Borch, A.
Becker, Carl
— fru
Bech, forstander

Dahlgaard, M.

Eriksen, Elisabeth

Hansen, G. frk.
— Axel
— Viggo Chr.
— Agnete
Højbjerg, Ole
Højstrøm, forstander

Iversen, Aksel

Jakobsen, Karen
Jensen, Jens

Jenssen, M.
— Jensine

Jepsen, A.
— M.

Jarlnæs, herr
— fru

Johansen, Gudrun
Johnsen, M.

Kierkegaard, Gerda
Kiær, Johs.
— fru

Larsen, Julie
— Konradinde

Madsen, Teresse
Madsen, Gunnar
Mortensen, M.
Mogensen, C. H.

Nikolaisen, H.
— fru

Nielsen, Emmy
— J. P.
Nissen, Hans
Næstved, Ingeborg

Pettensen, Karl
— Arne

Rollsted, Inge
Rasmussen, G.
— Vald.

Schaarup, K.
Scholdan, O.
— Ebba
— J., frue
Skovgaard, Kristian

Thestrup, Olga

Wøvern, W.
— Johanne

Øster, Edith
— Erik
Øberg, Inga

Finland:

Angervo, Sävelo

From, Emelie

Heickel, Sigyn
Hapaniemi, Assar
Holmberg, W.

Karilas, Eino
— Solveig

Lehtimaki, Juho
Lambine, L. M.

Mälkki, Väinö

Nyberg Huugo
— Helmi
Nordlund, Ina

Sundberg, John
Savissaari, Elias
Seppänen, Matti

Talvia, S.

Valjus, Alma
Westerlund, Alice
Weitzmann, Braine, frk.
Wanamo, Ida
Waltonen, Ilmari

